

NÁRODNÍ ARCHIV V ROCE 2020

EVA DRAŠAROVÁ

Úvod

Mnoho pisatelů obdobných literárních výtvorů se v tuto dobu vyrovnává s fakty i dojmy minulého roku bez rozdílu místa pobytu autora. Všichni jsme prošli touž zkušeností a situace daná celosvětovou pandemií virového onemocnění pokračuje v nezmenšené míře dále. Problémy řešíme téměř identicky, ovšem s modifikovaným prožíváním a následnou pozdější reakcí. Většina z nás se nevzdává, bere novou skutečnost jako výzvu a je schopna se s ní vyrovnat v nové kvalitě.

V uplynulém roce 2020 se Národní archiv věnoval, seč mohl, naplňování svého poslání, které vyplývá nejen ze zákonných ustanovení a z odkazu jeho minulosti, ale i z nevyřčeného, nezakotveného, přesto osazenstvem sdíleného kodexu závazků vůči společnosti i vůči čemusi, co nás přesahuje. Nemůžeme dělat obvyklé věci? Nevadí. Máme v záloze desítky dalších úkolů, na které v běžném rytmu nezbývá čas a které se dají splnit bez doteku fyzické archiválie. S odstupem času se toto roční činění projeví v rozšířené informační nabídce ve virtuálním prostoru. Kde je to možné, posouvá se rychlejším tempem výzkum. Badatelé k nám často nemohou chodit neomezeně? Vadí. Zmírňujeme tuto bolest zvýšenou rešeršní činností a digitalizací. Nesmíme být všichni pohromadě? Nevadí. Chodíme na směny a stihneme i uspokojit daty úřady a občany. Jen to zpracování archiválií v pořádacích místnostech a tedy i následná nová inventarizace se bohužel zpomaluje, ba zastavuje. Nemůžeme cestovat? On-line konference umíme i zorganizovat. Dokončili jsme úspěšně evropský projekt Národní digitální archiv II. S mezinárodní komunitou zabývající se vším možným, co má názvu „digitální“, jsme ve spojení. Dokonce se ucházíme o prestižní konferenci ipress v roce 2025. Ale už se připravujeme na bližší termín českého předsednictví v Evropské unii v druhé polovině roku 2022. Všechny akce spojené s archivnictvím včetně digitálního se odehrají v druhém listopadovém týdnu u nás na Chodovci. A nadále usilujeme o dostavbu depotního bloku 4. Tentokrát se rýsuje zdroj financování v evropském Fondu obnovy.

Poradíme si s mnohým, dbáme na zdraví nás všech a vytrváme navzdory úmornosti dlouhé nenormální etapy. „Dámé“ to!

Personální podmínky

Do roku 2020 vstupoval archiv citelně oslaben. V rámci opětovného snižování personálního stavu (poslední bylo na konci roku 2018) jsme přišli o 6 systemizovaných míst. Všechna byla v režimu zákoníku práce. V obou badatelnách a v knihovně bylo redukováno po jednom místě, dále nás bohužel musel opustit jeden manipulát provozního úseku, jeden archivář oddělení nestátních fondů a jeden operátor informačních technologií. Nešlo o virtuální místa, ale o naše kolegy, se kterými jsme se museli ve čtyřech případech rozloučit byť s odstupným. Vykonávaná práce je nadále potřeba, jen částečně se dá nahradit nižší personální dotací za pomoci prací vykonávaných mimo pracovní poměr. Národní archiv k 31. 12. 2020 disponoval 153 systemizovanými místy, z toho 86 ve státní službě a 67 pracovníků dle zákoníku práce.

V personální práci stále citelně chybí další síla pro organizaci a personální zvládnutí výběrových řízení, pro totéž v oblasti vzdělávání a pro aktivity v oblasti řízení kvality ve služebním úřadě dle Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014–2020 (usnesení vlády 680/2014, 1088/2016, Strategický cíl 1 Modernizace veřejné správy, Specifický cíl 1.3 Rozšíření řízení kvality a zlepšení strategického řízení ve veřejné správě).

V roce 2020 jsme plánovali odkoušet ve formalizované podobě nový benefit práce z domu. K tomu opravdu z počátku roku došlo v oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů. Od března se práce z domu stala neoddelitelnou součástí pracovního výkonu většiny zaměstnanců s výjimkou ekonomicko-provozního oddělení. Dle vládních opatření proti epidemii nemoci COVID 19 jsme pružně utlumovali či rozšiřovali počet osob na pracovišti a střídali se ve směnách. Práce doma se vykazuje již od prvního uzavření v březnu 2020 v týdenních intervalech.

Oblast vzdělávání musela projít v uplynulých letech výraznou proměnou v souvislosti se zákonem o státní službě. Příslušný služební předpis a zejména rámcový plán se připravoval náročným procesem tvorby „zdola“ od roku 2016, tudíž je více než akceptovatelný veškerým osazenstvem archivu. Spoléháme povětšinou na sebe (školíme se navzájem – např. v archivní legislativě, k ochraně osobních údajů v archivní praxi), komerční školení s ohledem na zdroje omezujeme jen na nejnutnější v oblasti ekonomiky, účtování a nových legislativních úprav této sféry.

Pokračovalo individuální zvyšování kvalifikace. Bakalářskému studiu se věnovaly 3 osoby, magisterskému 5 osob a doktorandskému 9.

Co se týče hodnocení státních zaměstnanců, byl vydán služební předpis ředitelky pro roky následující, v němž se počítá s dvouletou periodou. Vzhledem k významu hodnocení a možným dopadům této činnosti chceme tuto zodpovědnou a časově náročnou záležitost rozložit do delšího úseku. Další služební hodnocení se tedy odehraje v prvním čtvrtletí roku 2021.

Celkové množství uložených archiválií

K 31. 12. 2020 spravoval Národní archiv ve své základní evidenci celkem 2114 archivních souborů v rozsahu 131 559,24 bm (oproti stavu k 31. 12. 2019 se jedná o nárůst o 23 archivních souborů a 507,41 bm). Digitální velikost spravovaných souborů činila 4485050 MB. Z uvedených 2114 archivních souborů bylo celkem 2045 souborů (126 740,48 bm, 4434335 MB) evidováno jako soubory v přímé péči archivu, 65 souborů (4779,01 bm, 50715 MB) bylo v NA uloženo na základě deponitní smlouvy a 4 archivní soubory NA (39,75 bm) byly na základě smlouvy uloženy mimo archiv. V roce 2020 bylo provedeno celkem 689 aktualizací evidenčních listů NAD, které se týkaly 325 archivních souborů.

Do evidence archivních pomůcek bylo v roce 2020 zapsány 4 nové archivní pomůcky, schváleno jich však bylo 7, zrušeno bylo 7 archivních pomůcek.

Do evidence vnějších přírůstků a úbytků bylo v roce 2020 zapsáno celkem 221 vnějších změn (tj. o 32 méně než v roce 2019). Celkem bylo evidováno 221 přírůstků (220 přírůstků výběrem a 1 přírůstek delimitací) a žádný úbytek.

Do druhotné evidence NAD předalo Národnímu archivu v roce 2020 údaje ze své základní evidence celkem 24 archivů a 8 kulturně vědeckých institucí. Do centrální evidence Národního archivu bylo v roce 2020 předáno celkem 15 stejnopisů archivních pomůcek (vše Archiv hlavního města Prahy). Do evidence archivních pomůcek v programu PEvA bylo v roce 2020 zapsáno celkem 15 stejnopisů archivních pomůcek.

K 31. 12. 2020 měl Národní archiv ve své péči celkem 1 národní kulturní památku a 26 archivních kulturních památek. Pravidelná prověrka fyzického stavu archivních kulturních památek se uskutečnila ve dnech 26. 11. a 8. 12. 2020, hloubková kontrola listin fondu Archiv České koruny proběhla dne 8. 12. 2020.

Výběr archiválií ve skartačním řízení

V roce 2020 vykonával Národní archiv předarchivní péči u 170 veřejnoprávních původců. Od 1. 1. 2020 byla zákonnou úpravou přejmenována Správa železniční dopravní cesty, s. o., na Správu železnic. Dále došlo ke sloučení NUV a NIDV do instituce s názvem Národní pedagogický institut České republiky. Vznikem Národní sportovní agentury v roce 2019 docházelo v průběhu roku 2020 k postupnému předávání agentury z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Archiváři 5. oddělení provedli v roce 2020 výběr ve skartačním a mimo skartační řízení celkem u 85 veřejnoprávních původců. Při těchto řízeních sepsali 230 protokolů (222 ve skartačním řízení a 8 v mimo skartačním řízení). Tyto ukazatele jsou statisticky sledovány od roku 2005. Poměříme-li tyto výkony s výsledky z minulých let, můžeme konstatovat, že počet skartujících původců byl historicky druhý nejvyšší, počet vyhotovených protokolů ve skartačním řízení byl historicky

ky nejvyšší. Co se týče objemu a poměru dokumentů navržených do skartačního řízení a dokumentů vybraných za archiválie, můžeme konstatovat, že zůstává v rámci trendu minulých let. Celkově bylo ve skartačním řízení posouzeno 11 831 bm dokumentů a vybráno z nich bylo 539 bm archiválií. Poměr vybraných archiválií k navrženým by byl 4,6 %. Mimo skartační řízení bylo navrženo 200 bm a bylo vybráno 9 bm.

V průběhu roku 2020 bylo prostřednictvím archivního portálu uskutečněno 655 skartačních řízení, tj. více než dvojnásobek oproti roku 2019. Na tato řízení navázalo a bylo dokončeno 83 přejímek digitálních archiválií. Do NDA tak byly v roce 2020 uloženy AIPy o celkové velikosti 84 GB (tedy opět cca dvojnásobek oproti roku 2019). Ačkoli absolutní čísla nejsou vysoká, porovnání s předchozími léty ukazuje zásadní nárůst jak skartujících původců, tak počtu skartací. Samozřejmě i počtu a objemu převzatých elektronických archiválií. Dá se předpokládat, že v dalších letech bude tento exponenciální trend pokračovat. Co se týká původců Národního archivu, proběhla skartační řízení u řady původců, někdy i opakovaně. Někteří původci provedli v roce 2020 pouze testovací skartační řízení, u některých původců přetrvávají technické překážky, které neumožňují skartace z jejich eskl.

Kontroly spisové služby a správní/přestupková řízení

V lednu–červnu 2020 probíhalo došetření výkonu spisové služby u *Ministerstva zemědělství*. Byly zjištěny, resp. potvrzeny nedostatky uvedené v protokolu o kontrole č.j. 3337-7/05-2017. Dosud probíhá spor v případě řádné kontroly u *Vrchního státního zastupitelství (VSZ)* v Praze, která byla Národním archivem zahájena v říjnu 2017, ale byla následně zastavena z důvodu sporu o příslušnost NA k výkonu kontroly, resp. výkonu předarchivní péče, který otevřelo Vrchní státní zastupitelství v Praze. Od listopadu 2017 doposud se řešením věci zabývá Ministerstvo vnitra (MV), které rozhodnutím ze dne 2. 7. 2019 čj. MV-147625-11/AS-2018 rozhodlo o přenesení předarchivní péče u VSZ na NA. VSZ nesouhlasilo se způsobem, jakým byly procesně řešeny jeho námítky k řešení příslušnosti archivu a provedení kontroly odvolacím orgánem, kterým je Ministerstvo vnitra a podalo žalobu k Městskému soudu, kterou se domáhá ochrany proti nečinnosti Ministerstva vnitra. Městský soud usnesením č. j. 8 A 138/2019-43 nařídil Národnímu archivnímu zdržet se kontroly do doby, než se o věci mezi žalobcem (VSZ v Praze) a žalovaným (MV) rozhodne.

V roce 2020 byla zahájena kontrola u *Úřadu vlády* – z důvodu covidových opatření se předpokládá její ukončení v roce 2021.

Ve spolupráci s OASSS MV a dalšími útvary Ministerstva vnitra jsme připomínkovali a vytvářeli návrhy a novelizace právních předpisů souvisejících s archivnictvím a s výkonem spisové služby včetně zákona o archivnictví a spisové

službě (úpravy procesů digitálního archivu, povinností vázaných na dokument a spis a další témata.

Pracovníci 5. oddělení vedli nad rámec zákonných povinností náročné individuální konzultace s původci. Nejčastějším tématem byl výkon spisové služby v elektronickém systému spisové služby, správa dokumentů v samostatných elektronických evidencích (různé informační systémy, databáze apod.) a skartační řízení z nich, ale objevily se též dotazy na téma zpřístupňování archiválií z mladých fondů ve správě 5. oddělení. Některé se uskutečnily v Národním archivu jiné přímo u původců, ale v roce 2020 měly často on-line podobu. V červenci proběhlo jednání na Ministerstva zdravotnictví k vyjasnění postupu skartace a uložení závěrečných zpráv Interní grantové agentury. Nejčastější konzultace probíhaly s původci ohledně digitálních přejímek, především transakčních protokolů (Ministerstvo sociální péče, Ministerstvo životního prostředí, Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva, Ministerstvo kultury, Agentura pro podnikání a inovace). K podrobnostem, různým specifikám eSSL a přípravě elektronického skartačního řízení proběhly konzultace u *Státního fondu kinematografie, Probační a mediální služby, Úřadu průmyslového vlastnictví.*

Ke spisovému řádu a spisovému plánu proběhly konzultace s Ministerstvem zdravotnictví, Rejstříkem trestů, Zdravotnickým zařízením MV, Státním ústavem pro kontrolu léčiv; Agenturou pro podnikání a inovace, Státní energetickou inspekcí, Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním, Energetickým regulačním úřadem, Ministerstvem pro místní rozvoj – Regionální radou regionu soudržnosti, Úřadem vlády, VÚMOP. S Českým statistickým úřadem proběhly konzultace ohledně předání databáze IČO. S některými původci bylo konzultováno převzetí starších dokumentů (nalezení „kostlivci“ ve skříních) formou mimo skartačního řízení, např. starší odtajněné dokumenty Ministerstva vnitra. Dále s Kanceláří finančního arbitra bylo projednáno převzetí části dokumentace k poplatkovým sporům z let 2013–2014 (vyřešeno výběrem archiválií mimo skartační řízení a elektronickou přejímkou včetně jednoho balíku listinné dokumentace),

Ohledně spisové rozluky proběhly poměrně náročné konzultace s Úřadem vlády, kde byla k 1. lednu 2020 delimitována agenda sociálního začleňování (do té doby gesčně pokrýval odbor pro sociální začleňování – zajišťoval činnost Agentury pro sociální začleňování) z Úřadu vlády na Ministerstvo pro místní rozvoj.

Pokračovaly práce na převzetí a strukturování dat pro nahlížení z převzatých databází. Konkrétně v pilotním projektu byla převzata data systému ARIS (Automatizovaný rozpočtový informační systém) s daty z let 1993–2009. Systém byl převzat v podobě exportů views + celý systém ve formátu SIARD (vytvořeno pomocí DBPTK). Otevřená data ze systému Aris budou zpřístupněna pomocí nástroje dbDIPview, k tomu budou použity exporty v podobě tabulek v csv, výkazy/rozpočty jsou rozděleny do 7 informačních balíčků, které obsahují okolo 1500

tabulek. Dále byla uložena data školských rejstříků (Rejstřík škol a školských zařízení, Rejstřík školských právnických osob). Zkušenosti s archivací pomocí formátu SIARD a zpřístupněním pomocí dbDIPview byly prezentovány v rámci workshopu MOPED a dále na konferenci AKM.

Samostatnou agendu představovaly průběžné konzultace s dodavateli eSSL, zejména na téma příprava elektronických skartačních řízení, tvorba a nastavení struktury SIP balíčků podle národního standardu pro elektronické systémy spisové služby (mj. M.I.T., Gordic, ICZ, Allium, Geovap, Asecco atd.). Náročnou kapitolu představovalo zejména poskytování podpory při testování SIP balíčků, konzultace k workflow elektronických skartačních řízení či použití datových formátů pro ukládání v eSSL a předávání do archivu jak pro původce v předarchivní péči Národního archivu, veřejné archivy i jednotlivé dodavatelské firmy. Nedílnou součástí této činnosti je poskytování, podpora a kontinuální vývoj validátoru SIP balíčků, který je využíván jak v rámci Národního archivního portálu, tak ve formě veřejně on-line přístupného nástroje umožňujícího původcům a dodavatelům provedení strojové kontroly souborů.

Jako součást vývoje a podpory projektu Národní digitální archiv (NDA) byly průběžně testovány nové moduly národního archivního portálu (UPLOAD, ESK, MSK, eZpřístupnění), a to včetně analýzy a popisu chyb, které byly průběžně konzultovány s dodavatelem. V rámci provozu Národního archivního portálu byla prostřednictvím platformy Redmine a zejména pomocí helpdesku (dostupný pro vnější uživatele na e-mailové adrese helpnda@nacrz.cz) zajišťována průběžná metodická a technická podpora všech zúčastněných (původců, archivářů, dodavatelů) a kontinuálně byly řešeny případné provozní problémy

Výběr archiválií mimo skartační řízení

V uplynulém roce tuto činnost významně ovlivnila epidemie Covid-19. Vzhledem k vyhlášeným mimořádným opatřením vlády ČR (nouzový stav a s ním související mimořádná epidemiologická opatření) jsme byli nuceni dočasně přerušit či výrazně omezit osobní kontakty s našimi původci a majiteli archiválií. Odložit jsme museli mnohá plánovaná jednání i některé již domluvené přejímky archiválií. V roce 2021 budeme v naší práci v oblasti předarchivní péče a získávání archiválií u soukromých právnických osob i u fyzických osob také zohledňovat aktuální epidemiologickou situaci.

Archivní fondy právnických osob byly v loňském roce obohaceny mj. o archiválie Archivu Národního divadla, České pirátské strany, Konfederace politických vězňů ČR, spolku Mamma HELP, Společnosti Jana Masaryka aj. Ve třech případech se uskutečnila přejímka archiválií již zaniklých subjektů: České mírové rady, Národní fronty ČSR a Národní fronty ČSSR. K cenným akvizicím uplynulého roku bezesporu patří přejímka písemností spolku *Mamma HELP*.

Nově jsme v uplynulém roce navázali kontakt s *Nezávislým odborovým svazem Police ČR*, jemuž jsme poskytli odbornou metodickou pomoc při aktualizaci spisové normy.

V uplynulém roce jsme pokračovali rovněž ve spolupráci s *Konfederací politických vězňů ČR*, převzali jsme písemnosti poboček spolku v Mělníku a Kralupech. Naše fondy v loňském roce rovněž obohatila přejímka další části archivu *Mezinárodní organizace novinářů*, které postupně přebíráme od roku 2018 od bývalého předsedy organizace, profesora Kaarle Nordenstrenga a PhDr. Markéty Ševčíkové. Pokračovali jsme také v jednáních o převzetí písemností Mezinárodního vydavatelství „Mír a socialismus“. V loňském roce jsme se připravovali rovněž na převzetí další části dokumentů z norského *Fondu na podporu Charty 77* (Støttefondet for Charta 77) a dánského *Dialogu s Chartou 77* (Dialog med Charta 77).

V roce 2020 jsme byli úspěšní také v rozvíjení kontaktů s politickými stranami. Zaměřili jsme pozornost na politické subjekty, které na české politické scéně působí relativně „krátce“. Zúročili jsme mj. výsledky naší spolupráce s *Českou pirátskou stranou*, s níž jsme v kontaktu od roku 2019. Přejímka písemností vzešlých z činnosti České pirátské strany patří mezi cenné akvizice uplynulého roku. V loňském roce jsme také navázali první kontakt s představiteli hnutí ANO 2011.

Neméně úspěšně jsme rozvíjeli vztahy s další významnou politickou stranou, s ODS. V roce 2020 se u ODS uskutečnila dvě skartační řízení. Metodickou pomoc jsme této politické straně poskytli při přípravě spisové normy tohoto politického subjektu, kdy jsme v květnu 2020 připomínkovali návrh nového Archivačního a spisového řádu ODS.

V roce 2020 jsme rovněž pokračovali ve spolupráci s politickými stranami, se kterými jsme dlouhodobě v pravidelném kontaktu – ČSSD, KDU-ČSL, ODS, KSČM. Pokud se týká spolupráce s KDU-ČSL, usilujeme o obnovení intenzivnějšího dialogu s tímto politickým subjektem. Této politické straně poskytujeme od roku 2018 metodickou pomoc při tvorbě spisové normy. Konzultace a metodickou pomoc při přípravě nové spisové normy poskytujeme také ČSSD.

Úspěšně se v loňském roce rozvíjela také spolupráce s profesními komorami zřízenými zákonem. Skartační řízení se uskutečnila u dvou profesních komor: u Agrární komory a České stomatologické komory.

Během uplynulého roku jsme pokračovali v rozvíjení spolupráce s krajan-skými organizacemi po celém světě a v naplňování dlouhodobé strategie ochrany a uchování archivního dědictví vytvářeného Čechy v zahraničí.

Od svého vzniku v roce 1996 se oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek systematicky zaměřuje na získávání osobních fondů významných představitelů politického a společenského života. Tento úkol se nám daří naplňovat i díky trpělivě budovaným vztahům s původci a držiteli archiválií osobní a rodinné provenience založených na vzájemné důvěře a spolupráci.

Můžeme tak Národní archivní dědictví obohacovat o stále rozmanitější kolekci osobních fondů. Některé přejímky se nepodařilo dokončit, např. převoz rozsáhlého *osobního archivu Karla Kryla*, skladatele, textaře, básníka a hlavního představitele československého protestsongu v letech 1963–1989, z Německa do Národního archivu.

Navzdory nepříznivé epidemiologické situaci, i navzdory skutečnosti, že pracovníci VI. oddělení v uplynulém roce bezmála šest měsíců pracovali v režimu home office, kdy nemohli být v úzkém osobním kontaktu s původci a majiteli archiválií, se nám podařilo v oblasti předarchivní péče a získávání archiválií dosáhnout dobrých výsledků.

K cenným akvizicím uplynulého roku bezesporu patří osobní archiv české avantgardní tanečnice, choreografky a pedagožky Milady (Milči) Mayerové, historika specializujícího se na poválečné dějiny Československa doc. PhDr. Karla Kaplana, CSc., novináře, básníka a překladatele Ilji Barta či spisovatele, publicisty, národohospodáře a politika, představitele Československé strany národně socialistické a účastníka protinacistického odboje Jiřího Hejdy, který byl odsouzen v procesu s Miladou Horákovou k doživotnímu trestu vězení (vězněn v letech 1950–1962).

Z archivů čelných politiků, které byly získány v uplynulém roce, představují cenné přírůstky rovněž dodatky k osobním archivům Ing. Aloise Eliáše, prof. JUDr. Zdeňka Jičínského, DrSc. či armádního generála Ludvíka Svobody.

V loňském roce jsme vedli jednání o převzetí osobních archivů (nebo jejich datků) mj. novinářky a spoluzakladatelky spolku Mamma HELP Jany Drexlerové, básníka a matematického lingvisty PhDr. Martina Friše (jednání s Helenou Vávrovou), historičky Evy Hahn, politika a diplomata, někdejšího ministra školství a ministra zahraničních věcí, mluvčího Charty 77 prof. Jiřího Hájka, zakládajícího člena Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel Rostislava Hlaváčka, novináře Zdeňka Hrabici, kvantitativního lingvisty a turkologa PhDr. Luďka Hřebíčka, jaderného fyzika a zakladatele Nadace Charty 77 prof. RNDr. Františka Janoucha, CSc., historičky PhDr. Květy Jechové, novináře a rozhlasového komentátora Jiřího Ješe, lékaře a příslušníka čs. domácího protinacistického odboje, jednoho z hlavních organizátorů Petičního výboru Věrní zůstaneme Viktora Kaufmanna, filozofa Erazima Koháka, pedagožky, slavistky a spoluzakladatelky Výboru Oni byli první Anastázie Kopřivové, ekonomky a překladatelky prof. Ing. Zoe Klusákové-Svobodové, CSc., bývalého ředitele Národní galerie v Praze a rektora Akademie výtvarných umění profesora Milana Knížáka, bývalého ministra vlád ČSR a vědce prof. Ing. Karla Löbla, DrSc., politika KSČ, bývalého vedoucího branněbezpečnostního oddělení ÚV KSČ Miroslava Mamuly, koncertní pěvkyně a hudební pedagožky Olgy Anny Markowitz, generála StB Bohumíra Molnára, právníka a předsedy Hlávkovy nadace prof. JUDr. Václava Pavlíčka, CSc., bývalého předsedy české vlády v rámci federace a bývalého

předsedy a dlouholetého místopředsedy Senátu Parlamentu ČR doc. JUDr. Petra Pitharta, dr. h. c. (jednáno v součinnosti s LA PNP), političky KSČ Jarmily Taussigové-Potůčkové, politika KSČM, poslance Evropského parlamentu, filozofa a historika PhDr. Miloslava Ransdorfa, CSc. (jednání v součinnosti s Muzeem dělnického hnutí), bývalého ministra vnitra a velvyslance ČSR v USA Juraje Slávika a emeritního prezidenta Společnosti pro vědy a umění New York Miloslava Rechcigla (v obou případech jednáno s velvyslancem ČR v USA Hynkem Kmoníčkem o přepravě do Prahy), politika, novináře a právníka prof. JUDr. Jaroslava Stránského (jednáno s vnukem Martinem J. Stránským), signatářky Charty 77 a někdejší veřejné ochránkyně práv Anny Šabatové, bývalého ministra zahraničních věcí PhDr. Jaroslava Šedivého, CSc., politika a předsedy agrární strany Antonína Švehly, ekonoma Otakara Turka, pracovníka Geofyzikálního ústavu ČSAV, výzkumníka magnetosféry a ionosféry Země Ing. Pavla Třísky, CSc. ad.

Z nových přírůstků, které byly získány v loňském roce, je možno konkrétně upozornit na osobní archiv historika a vysokoškolského pedagoga Zdeňka Kárníka či na osobní archiv novináře, člena Osvobozeného divadla, příslušníka československého vojenského zahraničního protinacistického odboje Františka Prčka.

Naše archivní fondy obohatily mj. také přejímky dodatků k osobním archivům historika, pedagoga a filozofa, účastníka protinacistického domácího odboje a účastníka protikomunistického odboje, člena poradního kolegia ředitele Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PhDr. Lubomíra Boháče, účastníka čs. domácího protinacistického odboje, mediálního teoretika, který v roce 1968 zastával funkci vedoucího úseku tisku, rozhlasu a televize ÚV KSČ, poté působícího v exilu, dlouholetého spolupracovníka Listů Dušana Havlíčka či novináře, rozhlasového komentátora a spisovatele umučeného nacisty Františka (Franty) Kocourka.

K cenným akvizicím loňského roku nesporně patří také dodatky k osobním fondům historika, vysokoškolského pedagoga a někdejšího ředitele Pedagogického muzea Jana Amose Komenského doc. PhDr. Tomáše Pasáka, CSc. či významného českého herce Vladimíra Menšíka.

V uplynulém roce také naše archivní fondy obohatily další části osobních archivů dramatika, prozaika, novináře, příslušníka československého zahraničního protinacistického odboje Jana Martince, ekonoma a vysokoškolského pedagoga prof. Ing. Václava Průchy, CSc. či pedagožky, katolické publicistky a spisovatelky Amálie Svobodové.

Pokračovali jsme také v získávání osobních archivů českých archivářů a historiků: převzali jsme písemnosti významných archivářů, kteří byli celou svojí profesionální kariérou spjati se Státním ústředním archivem / Národním archivem: dodatek k fondu Mgr. Marie Stupkové a osobní archiv emeritního pracovníka Ná-

rodního archivu, který v srpnu 2020 navždy opustil naše řady, PhDr. Josefa Žabky. Jednání jsme rovněž vedli o převzetí písemností historika prof. PhDr. Miroslava Hrocha, DrSc., PhDr. Oldřicha Janečka, CSc., PhDr. Karla Richtra, CSc.

Spolupráce s akreditovanými archivy a péče o archiválie uložené mimo archiv

V roce 2020 jsme úzce spolupracovali s akreditovanými archivy – Archivem České strany sociálně demokratické (AČSSD) a Všeodborovým archivem Českomoravské konfederace odborových svazů (VOA ČMKOS).

V případě prvně jmenovaného archivu jsme pokračovali v poskytování metodické pomoci původci při aktualizaci spisové normy ČSSD a také v oblasti evidencí a zpracování archiválií.

Intenzivně jsme spolupracovali také s VOA ČMKOS, a to vzhledem k situaci, k níž došlo v souvislosti s prodejem budovy, v níž VOA sídlí. V roce 2019 byl dokončen prodej budovy dosavadním majitelem budovy, Majetkovou, správní a delimitační unií odborových svazů, soukromému investorovi. Zřizovatel VOA, Českomoravská konfederace odborových svazů (ČMKOS), nemá od nového majitele garanci dlouhodobého zajištění podmínek další existence VOA. Smlouva s novým majitelem údajně garantuje zachování stávajících podmínek po dobu šesti let, ale hned po předání budovy byla zahájena rekonstrukce, jež komplikuje provoz archivu. Připravujeme se na situaci, která je velmi pravděpodobná, že vedení ČMKOS požádá MV o odnětí akreditace archivu a archiválie předá Národnímu archivu.

V roce 2020 byla sice předarchivní péče vzhledem k okolnostem částečně utlumena, komunikace a spolupráce s církevními institucemi, které mají v Národním archivu své fondy uložené na depozitní smlouvy, však probíhala v obvyklém režimu. Dne 19. února 2020 byla uzavřena smlouva o úschově archivního fondu s Konferencí vyšších představených ženských řeholí v ČR, do něhož budou v budoucnu ukládány dokumenty vzniklé z činnosti konference a také dokumenty týkající se zrušených ženských řeholí. V rámci spolupráce s Benediktinským arcipátrstvím sv. Markéty v Praze na Břevnově byly koncem roku 2019 příslušnému oddělení předány archiválie nalezené v Broumovském klášteře. Vzhledem k jejich rozsahu a k mimořádné situaci se během roku nepodařilo vytvořit jejich prozatímní soupis a zapsat je do evidence NAD k fondu Benediktini – klášter Břevnov, Praha. Tento úkol tedy trvá.

Začátkem roku 2020 začalo probíhat jednání o změně depozitní smlouvy s Královskou kolegiátní kapitulou vyšehradskou. Vyšehradský děkan P. Michal Němeček nastínil dvě možné varianty, a to uzavření nové smlouvy opět přímo s Vyšehradskou kapitulou, nebo s Arcibiskupstvím pražským, do jehož gesce kapitula patří. Kvůli mimořádné situaci však nebylo jednání dokončeno a bude v něm pokračováno v příštím roce.

Oddělení fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí provádí předarchivní péči v akreditovaném Archivu Židovského muzea v Praze. Výběr archiválií ve skartačním řízení probíhá každoročně, vždy na příjmu žádost Židovského muzea.

Zpracování archiválií a anotace nových archivních pomůcek

Mezi jednotlivými zpracovatelskými odděleními existují rozdíly dané podstatou spravovaného Národního archivního dědictví. Sjednocení se děje na metodické bázi spočívající na základních principech a metodách historických věd. Kvantitativní ukazatel zpracovanosti fondů dle oddělení vystihuje následující tabulka, byť do jisté míry zkreslená přísnými kritérii posledních let pro zpřístupnění fondů. V souladu s tabulkou se pak jeví volba priorit a zaměření úkolů napříč celým archivem. Zpřístupňování pokulhává za obrovskou poptávkou po nejnovějších retrospektivních informacích. Vždyť permanentně čtyřicet šest procent našich fondů není zpracováno ani základním způsobem, a jde právě o fondy z období po roce 1945.

Mimořádná epidemiologická situace postavila původní plány mimo realitu a ukázala pohotovost, vynalézavost a řídicí schopnost mikromanagementu. Protože v řadě měsíců nebyla přítomnost archivářů na pracovišti žádoucí, nebylo možné se plně věnovat zpracování v pořádacích místnostech. Ovšem u pokročilých projektů se dala inventarizace dokončit i z domácího prostředí. Pověstinou pracovníci ovšem vykonávali jiné úkoly, z nichž většina souvisela s přechodem Národního archivu na nový databázový systém ProArchiv. Pracovalo se na kontrole a úpravách fondů, které byly do nového sw převedeny a byl zahájen přepis a ukládání starších pomůcek dle starých pravidel do ProArchivu. Na těchto úkolech se podíleli nejenom kmenoví archiváři, ale i jiné profese (restaurátoři, sekretářka), kteří tak získali smysluplnou a měřitelnou práci domů. Zásadní fundament k takovým aktivitám byla fixace metodiky související s implementací nových základních pravidel pro zpracování archiválií a aplikace SW nástroje ProArchiv (*Metodická příručka pro zpracování archiválií dle nových základních pravidel v aplikaci ProArchiv17*) a stanovení *Návodu pro přepis starších archivních pomůcek do aplikace ProArchiv17 a pro revizi starších archivních pomůcek převedených do této aplikace*. Zároveň s touto činností byla zřízena pracovní skupina pro práci s přístupovými body (dokončený konsorciální projekt CAM financovaný Technologickou agenturou), jejíž výsledky se vnoří do interních pravidel a po nezbytném přechodném období se vše zúročí ve stabilizovaném služebním předpisu.

Do evidence archivních pomůcek bylo v roce 2020 zapsány 4 nové archivní pomůcky, schváleno jich však bylo 7 (3 v těsném závěru roku v době nemoci referentky), zrušeno bylo 7 archivních pomůcek.

V oddělení fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí byla věnována pozornost pokračování zpracování fondů církevní provenience, zejména Archiv pražského arcibiskupství – Ordinariát, Archiv pražského arcibiskupství I – dodatky, Archiv pražského arcibiskupství – správa statků, Maltézští rytíři – české velkopřevorství a konvent Praha.

Práce na pořádání a inventarizaci fondu *Českobratrská církev evangelická – Farní sbor Smíchov* byly dokončeny, inventář v souboru excel byl převeden do databáze ProArchiv a byl napsán úvod. Inventarizace fondu Ústřední archiv Českobratrské církve evangelické (část Německá evangelická církev v Čechách, na Moravě a ve Slezsku) byla v roce 2020 minimalizována, protože vlastník fondu vyžaduje při pořádání a inventarizaci přítomnost archivářky Českobratrské církve evangelické.

Dokončoval se inventář fondu Židovské kontrolní matriky (včetně úvodu a rejstříků). Ke schválení bude předložen v roce 2021. Nový inventář Soupisu listin přejatých z Vojenského historického ústavu (100 listin, 0,5 bm), který byl v minulém roce připraven pro zapsání do nové databáze ProArchiv, zatím převeden nebyl, protože byly upřednostněny jiné úkoly. Pokračoval průzkum fondu, hrubé třídění a soupis signatur v rámci revize dřívějšího uspořádání fondu Valdštejniana, Jičín (28 kart., 3 bm).

Práce na inventáři fondu Nová manipulace probíhaly nově v ProArchivu a zároveň začala probíhat kontrola převodu inventáře fondu z databáze Janus do databáze ProArchiv. V roce 2020 pokračovaly práce na Katalogu nobilitačních spisů fondu České dvorské kanceláře.

V databázi JANUS byl dokončen inventář fondu Archiv českých stavů – Reversy k zemi, který bude předložen ke schválení a ke zpřístupnění na portálu Vademecum společně se skeny listin. Pracovalo se také na inventáři ke Sbírce Dobřenský. Nad rámec plánu práce na rok 2020 začali pracovníci oddělení pracovat na revizích fondů a přípravě textů inventářů v excelu, Janusu a posléze v databázi ProArchiv. Pracovalo se na soupisu osobního fondu Roman sv. p. Procházk. V databázi Janus byl vytvořen soupis fondu Rukopisy A, začala probíhat reinventarizace fondu Benediktini – klášter Emauzy, Praha, Benediktini – klášter Břevnov, Praha, fond Knihy svobodnické do ProArchivu, přepis inventáře k fondu Berní rula. Dále byly převedeny inventáře fondů Sbirka grafických listů, kreseb a maleb, Registra, Praha, Jesuitica, České gubernium – Exjesuitica, Augustiniáni obutí – provincialát a konvent, Praha – Velkostatek Stránka, koncem roku se začalo pracovat na převádění inventáře fondu Milosrdní bratři – provincialát a konvent, Praha.

Pro převod byly připraveny fondy Voršilky – klášter voršilek Kutná Hora, Voršilky – Dívčí klášterní školy Kutná Hora, Voršilky – Ženský učitelský ústav Kutná Hora, České gubernium – Duchovní komise, Desky dvorské.

Koncem roku se začalo pracovat na zpřístupňování Soupisu pečeti Archivu České koruny na webové stránce virtuálního archivu Monasterium. V rámci home office byla dokončena tvorba metadat pro matriční listiny (prohlášení za mrtva) fondu *Matriky židovských náboženských obcí v českých krajích*. Ve spolupráci s úsekem IT bylo dokončeno zveřejnění matričních zápisů narozených z let 1912–1920.

V rámci revitalizace mapového depozitáře a výměny dalších mapových skříní byla prováděna revize a nové ukládání map fondu *Reambulované mapy*. Pokračovalo se v revizi Sbírký přepisů z italských archivů a z archivů rakouských a německých, tj. Vídeň, Mnichov, Drážďany. V roce 2020 byla dokončena revize Sbírký typářů.

V oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1848–1918 byla věnována pozornost především retrokonverzi stávajících archivních pomůcek. Do nového pořádacího systému byly převedeny dva rozpracované archivní soubory (České místodržitelství, Staré montanum), v jejichž zpracování bude pokračováno dle nových základních pravidel. Dále bylo do systému ProArchiv přepsáno celkem 30 archivních pomůcek, práce budou pokračovat v dalších letech.

Oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1918–1945 pracovalo na prohloubeném inventáři fondu Prezidium ministerstva vnitra (dříve fond SÚ MV ČR č. 225). Bylo zcela dokončeno období 1918–1924. Nadále probíhalo zpracování 2. manipulačního období (1925–1930). Pokračováno bylo v inventarizaci fondu Úřad říšského protektora v Čechách a na Moravě (dř. fond SÚ MV ČR č. 114).

Reinventarizoval se fond Okupační vězeňské spisy. Pořádaly se též dosud rozdělené a částečně neuspořádané úřední knihy a registraturní pomůcky fondu Ministerstvo zemědělství I, Praha. Pokračovala i další revize archivního fondu – Policejní ředitelství Praha II – prezidium, k němuž je k dispozici pouze stará nefunkční, v roce v roce 2017 zrušená, archivní pomůcka.

Oddělení státních fondů z let 1945–1992 dokončilo tři nové archivní pomůcky. Jednalo se o dílčí inventář KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Kancelář tajemníka ÚV KSČ Miloše Jakeše 1977–1989, o inventář Československé závody sklářské, n. p. Praha 1946–1951 a KSČ-ÚV 1945–1989, Praha – Antonín Novotný – zahraniční.

K fondu Ministerstvo financí II bylo vyhotoveno 1752 hesel z 86 kartonů a připraven úvod. Nadále se inventarizoval fond Státní úřad plánovací II. Ve fondu Ministerstvo vnitra II se opět vyhotovovaly jmenné rejstříky ke státoobčanským spisům. Pokračovaly práce ve fondu Ministerstvo zemědělství II – 9. odbor.

Ve stadiu třídění a adjustování se nachází fondy Ministerstvo zdravotnictví ČSR, Rapid, organizace zahraničního obchodu, TUZEX, organizace zahraničního obchodu, Polytechna, organizace zahraničního obchodu,

Dále se zpracovávaly dílčí fondy KSČ – Ústřední výbor z období 1945–1989: pro část Gustáv Husák proběhla tvorba rejstříkových hesel a finalizace pomůcky, v části oddělení – branné a bezpečnostní se připravoval úvod a probíhala inventarizace, v části generální sekretariát se připravovaly archiválie k digitalizaci a kontrolovaly digitalizáty. Třídění a adjustace se realizovali v částech Oldřich Černík a Jiří Hendrych.

Oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů jsou původci vedeni k tomu, aby předávali vybrané archiválie s patričními seznamy, přitom je dbáno na podrobnost předávacích seznamů, korespondenci mezi seznamy a fyzicky předanými dokumenty, která je namátkově ověřována. Rovněž u přejímek kde je potřeba delimitovat mezi fondy, není již potřeba materiál hrubě pořádat, tyto činnosti provádějí původci před předáním vybraných dokumentů archivu. U významnějších fondů je prováděna revize a adjustace. Pokračovala např. vnitřní skartace a proběhlo hrubé pořádní fondu Ministerstvo zdravotnictví – Český inspektorát lázní, Karlovy Vary. Ve fondu Ministerstvo vnitra ČR probíhá dlouhodobě vnitřní skartace rozsáhlé přejímky z roku 2016 ze správního archivu MV v Kamýku nad Vltavou (byly převzaty archiválie z 572 skartačních řízení z let 1990 až 2011, provedených v minulosti jak pracovníky ministerstva vnitra, tak Národním archivem). Fond Ministerstvo kultury ČR vzhledem k velkému objemu nahlédací agendy vyžadoval adjustaci a sepsání přírůstku č. 6028 (vybrané archiválie ročník 1993), pořádní dosud probíhá. V průběhu roku 2020 začaly přípravné práce k pořádní fondu Designcentrum ČR, zatím předběžné mapování struktury fondu a pracovní popis jednotlivých kartonů.

V oddělení fondů nestátní proveniencie a archivních sbírek byly přepisovány starší pomůcky do programu ProArchiv. V první etapě bylo připraveno k přepisu 34 pomůcek. Na konci roku 2020 byly úspěšně dokončeny importy vybraných archivních souborů z programu Janus do ProArchivu

Za nesporný úspěch lze považovat fakt, že i při náročnosti jiných úkolů a přes nepříznivou pandemickou situaci, redukující možnosti pracovat na archivním areálu, se dokázali zpracovatelé soustředit na pomůcky dokončované ještě ve starém systému Janus. Šlo o inventáře k fondům (či částem fondů) Beran Rudolf, Národní fronta – ústřední výbor 1948–1968, Provazníková Marie, Spolek pro chemickou a hutní výrobu – Technický sekretariát, Spolek pro chemickou a hutní výrobu – výrobní postupy, Spolek pro chemickou a hutní výrobu – výzkumné zprávy, Stavební družstvo zaměstnanců Státních lesů a statků a Sudetoněmecká strana – dodatky II. V roce 2020 se pracovníci věnovali hrubému třídění některých nově převzatých archivních souborů.

Zpracování probíhalo omezeně s ohledem na pandemii i u foto-, fono- a kinodokumentů. Z fotografických archiválií jsou práce ve fondu Druhá světová válka

zhruba v polovině. Již v roce 2019 byl proveden export do databáze ProArchiv. Souběžně probíhající digitalizace byla dokončena v létě roku 2018. Také práce na zpracování a digitalizaci souboru Henlein Konrád jsou dlouhodobé a budou pokračovat i v dalších letech. Počátkem roku 2018 bylo dokončeno vytváření archivní pomůcky fondu Pluhař Josef. S ohledem na Základní pravidla byly doplňovány ve sbírce Fotodokumentace 1897–1981 chybějící datace u jednotlivých záznamů, včetně rejstříků. Vzhledem k různému původu fotografií byly doplněny do obsahového pole instituce i jednotlivci (pokud to bylo uvedeno na reversu fotografií). Zároveň byl uveden do poznámky záznam o případném poškození fotografií. Dále byl připraven koncept úvodu a soupis informačních pramenů. Dokončeno bude po převodu do aplikace ProArchiv. Již v roce 2019 byly zpracovány fotografické archiválie fondu Centrotex, organizace zahraničního obchodu – kinematografické filmy a fotografie, Praha. V roce 2020 pokračovalo hrubé pořádání fotografické pozůstalosti vysokoškolského pedagoga (ČVUT, FAMU) a fotografa doc. Ing. Jiřího Všeťečky podle kontaktních náhledů fotografií.

Zpracování kinematografických filmů (inventarizace, katalogizace) a jejich následné poskytování badatelům je odvislé od jejich fyzického stavu a od finančních možností archivu. Další zpracování probíhalo ve fondu Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka – kinematografické filmy. Ve fondu Centrotex, organizace zahraničního obchodu – kinematografické filmy, Praha jsou zaevidovány filmové archiválie na úrovni série, jednotlivostí a části jednotlivostí v počtu 75 kza. Totéž lze konstatovat pro fond Česká geologická služba – Geofond – kinematografické filmy, ARTIA, organizace zahraničního obchodu – obrazové záznamy, Americká pomoc Československu – kinematografické filmy, Branné hospodářství – kinematografické filmy, Ústřední dopravní institut, Tělocvičná jednota Sokol Baden – obrazové záznamy, Bartošek Karel, JUDr. – kinematografické filmy, Správa železniční dopravní cesty, s. o. – Stavební správa Praha – kinematografické filmy.

Při zpracování zvukových archiválií je prioritně věnována pozornost především konverzi do digitální podoby, a to především z důvodu nestability původního nosiče. Z dílčího souboru záznamů ze zasedání předsednictva vlády republiky (Úřad předsednictva vlády ČSSR/ČSFR – zvukové záznamy) byly v roce 2020 popisovány nahrávky z období května a června 1990. Zbývá databázově zpracovat 457 aka, což závisí především na jejich postupně prováděné digitalizaci. V pořadací aplikaci ProArchiv pokračovalo zpracování dílčího souboru zvukových archiválií pražského Domu slovenské kultury, a to několika jeho programových cyklů. Archivní soubor obsahuje celkem 215 aka, z nichž bylo zpracováno na úrovni série, jednotlivosti a části jednotlivosti 70 aka. Práce bude pokračovat v dalších letech.

V roce 2020 bylo zpracováno významné množství zvukových archiválií fondu KSČ – Ústřední výbor 1945–1989 – obrazové a zvukové záznamy, týkajících se tří

velkých politických procesů padesátých let 20. století (R. Slánský a tzv. spiklenecké centrum, W. N. Oatis a pražská pobočka agentury AP, bratři Zenáhlíkové a spol.). Celkem se jednalo o 221 nových záznamů v programu MS Word, zpracovaných na úrovni série, jednotlivosti a části jednotlivosti. Současně se podařilo o těchto procesech informovat širší veřejnost prostřednictvím webových stránek Národního archivu, na které byly umístěny digitální náhledy původních nahrávek (ve formátu MP3), základní komentář k událostem a soupis odborných publikací k tématu.

Byl vygenerován inventář archivního souboru Sběrka gramofonových desek. Pomůcka následně projde schvalovacím procesem. Popisná data jsou připravena k migraci do aplikace ProArchiv. Jedná se o zvukový archivní soubor obsahující 1 165 evidenčních jednotek (2 324 gd).

Přehled nových archivních pomůcek

- KSC-ÚV (1945–1989) – Antonín Novotný-zahraniční, Praha, dílčí inventář, 2020, 462 s., František Štverák, 568 jednotek popisu, 230 kartonů.
- KSC-ÚV (1945–1989) – Miloš Jakeš, Praha, 1977–1989, dílčí inventář, 2020, 39 s., František Frňka, 150 jednotek popisu, 33 kartonů.
- Československé závody sklářské, n. p. Praha, 1946–1951, inventář, 2020, 110 s., František Frňka, 481 jednotek popisu, 310 kartonů.
- Sudetoněmecká strana – ústředna Cheb, úřadovny Aš, Praha – dodatky II., dílčí inventář, 2020, 23 s., Miroslav Šepták, 104 jednotek popisu, 38 kartonů.
- Spolek pro chemickou a hutní výrobu – Technický sekretariát, 1936–1951, dílčí inventář, 2020, 116 s., Vladimír Waage – Milan Hlinomaz, 1238 jednotek popisu, 403 kartonů.
- Spolek pro chemickou a hutní výrobu – výrobní postupy, 1864–1949, dílčí inventář, 2020, 70 s., Vladimír Waage – Milan Hlinomaz, 1022 jednotek popisu, 110 kartonů, 2 kartotéky.
- Spolek pro chemickou a hutní výrobu – výzkumné zprávy, 1921–1951, dílčí inventář, 2020, 102 s., Vladimír Waage – Milan Hlinomaz, 658 jednotek popisu, 75 kartonů.

Badatelny

Badatelna oddělení fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí fungovala v běžném režimu jen do 16. března. V důsledku protiepidemických opatření byla během roku dvakrát uzavřena úplně, poprvé od 16. března do 20. dubna a podruhé od 12. října do 30. listopadu. Po 20. dubnu fungovala až do opětovného uzavření na podzim ve zkrácené otevírací době za dodržování přísných epidemiologických opatření. Od 30. listopadu do 21. prosince byl v důsledku přechodného zmírnění opatření provoz badatelny obnoven v úředních hodinách, tj. v pondělí a ve středu pro omezený počet badatelů.

Centrální badatelna prošla obdobným vývojem, navíc bylo ještě jedno uzavření z důvodu výskytu onemocnění COVID 19 mezi jejím osazenstvem.

V uplynulém roce studovalo v badatelně oddělení fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí na Milady Horákové 367 badatelů. Badatelé vykonali 1759 badatelských návštěv. Návštěvnosti odpovídá i pohyb archiválií: 4027 zapůjčených evidenčních jednotek.

V roce 2020 bylo zaregistrováno v centrální badatelně NA v Praze na Chodovci celkem 1056 badatelů. Badatelé uskutečnili celkem 3195 badatelských návštěv. V Informačním systému Badatelna bylo zaevidováno 14 908 objednávek.

Správní činnosti – opisy, výpisy a kopie pro občany, veřejnou správu, soudy, rešerše

V elektronickém systému spisové služby GINIS bylo v roce 2020 zaevidováno celkem 5558 jednotlivých žádostí. Z celkového počtu 4 827 spisů bylo 2 250 spisů vyřízeno v režimu správní nahlédací agendy: 688 spisů se týkalo státního občanství a sčítání lidu; 138 spisů se týkalo agendy 3. odboje dle zákona č. 262/2012 Sb. (silný pokles oproti roku předchozímu), 191 věznění po roce 1948 z politických důvodů a 556 majetkových záležitostí; 403 spisů bylo vyřízeno v rámci agendy badatelské, 263 spisů se týkalo poskytnutí souhlasu s jednorázovým užitím reprodukcí archiválií.

Rešerše a reprodukce archiválií byly zpracovány pro 821 domácích a 248 zahraničních žadatelů.

Výstavy

Vlastní

- Translokační plány židovských obydlí v 18. století (výstavní sál Národního archivu, 10. září–11. října 2020). Vernisáže se dne 9. září 2020 na archivním areálu Chodovec zúčastnil také velvyslanec Státu Izrael v České republice J. E. Daniel Merron. Výstava i souběžně vydaná odborná publikace a stále doplňovaná webová aplikace se setkaly se zájmem veřejnosti a médií. Publikace a výstava přispěly k propagaci jedinečného souboru plánů, který získal v roce 2018 statut archivní kulturní památky a je navržen na zařazení do souboru UNESCO Paměť světa. Na konci roku 2020 požádalo Židovské muzeum v Praze, Město Holešov a Federace židovských obcí v České republice o prezentování výstavy ve svých objektech.
- Poutní areál P. Marie Vítězné. 400 let od bitvy na Bílé hoře (Národní archiv ve spolupráci s Opatstvím Venio – klášter benediktinek Praha – Bílá Hora). Výstava probíhala od října do konce roku 2020 ve venkovních prostorách poutního areálu P. Marie Vítězné na Bílé Hoře.
- Záviš Kalandra, Senát 6. únor 2020.
- Mene Tekel – výstavní projekt cesty ke svobodě, Praha 24. února 2020.

- Rytíři nebes – 311 čs. stíhací perut RAF, zahájení proběhlo bez účasti veřejnosti 15. října 2020 v Brně.

Spolupráce na výstavách a zápůjčky

- Neoklasicismus mezi technikou a krásou: Pietro Nobile (1776–1854) v Čechách. Západočeská galerie v Plzni, 19. listopadu 2019 – 9. února 2020.
- 1620. Bílá Hora. Pořadatel Národní muzeum, výstava otevřena jen virtuálně
- Telč a jezuité. Řád a jeho mecenáši. Univerzitní centrum Masarykovy univerzity v Telči, 11. června – 13. září 2020.
- Knihovna jezuitské koleje v Telči. Pořadatelé Historický ústav AV ČR a Královská kanonie premonstrátů v Praze na Strahově. Nová Říše, 19. června. – 4. října 2020.

Spolupráce s médii

- Dokument ČT o jezuitských misionářích v souvislosti s divadelním představením divadla Na Zábradlí o smrti jezuitského misionáře Augustina Strobacha Kyjem po kebuli.
- Osudové lásky (Metternich – Zaháňská), autor Stanislav Motl (ČT Ostrava).
- Reportéři ČT (Josef Urválek)
- Constance films, Paris (dokumenty z fondu ÚV KSČ).
- Dokument o vězněném prof. Bohumilu Böhmovi, gymnázium Čáslav.
- doprovodný program k minisérii Herec
- Pozor vlak!
- Rudý dědek. Muž s peřím ve vlasech, film o Zdeňku Nejedlém, Česká televize
- Atomové srdce Františka Janoucha, Česká televize
- Blanka Karlsson, Český rozhlas

Exkurzní činnost

V oddělení nejstarších fondů se exkurze z důvodu dvou pandemických vln v průběhu roku skoro nekonaly. Uskutečnily se pouze tři začátkem roku, kterých se zúčastnilo 51 návštěvníků. Na Chodovci se stačilo uskutečnit 7 exkurzí s celkovým počtem 58 účastníků.

Knihovna

Knihovna Národního archivu je veřejná knihovna. S více jak půl milionem svazků je největší archivní knihovnou v České republice. Zpřístupňuje domácí a zahraniční knihovní dokumenty, především z oborů archivnictví, dějin správy a práva, historie a pomocných věd historických.

V uplynulém roce došlo vlivem protiepidemických opatření k výraznému omezení kontaktních služeb pro veřejnost. Z pochopitelných důvodů došlo k cel-

kovému přesunu do online prostoru. Jako non eduID knihovna jsme se nemohli zapojit do dočasného zpřístupnění Národní digitální knihovny pro studenty a pedagogy VOŠ a VŠ a vědecké pracovníky. V budoucnu plánujeme propojení pomocí autentifikační služby Národní knihovny ČR do online služby Národní digitální knihovny DNNT (Díla nedostupná na trhu).

Na podzim proběhl upgrade systému Kramerius na verzi 5.5.0. V ostatních knihovných systémech docházelo pouze k standardním úpravám, často spojených s dopadem epidemie, jako byla například automatizovaná kontrola doby karantény knih.

Knihovna pokračuje ve spolupráci se Souborným katalogem ČR, kam pravidelně zasílá záznamy monografií i nové záznamy seriálů. Celkem bylo do Souborného katalogu ČR zasláno 29 412 záznamů monografií a 1 560 záznamů seriálů (údaje k 31. 12. 2020).

Na adrese <https://kramerius.nacr.cz/> zpřístupňuje knihovna především výsledky projektu Digitalizace dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru v podprogramu VISK7 (Kramerius). Třetí etapa projektu digitalizace rozsáhlých vládních novin *Prager Zeitung* pokračovala částí duben 1839 až prosinec 1846 (celkem 30 svazků, tzn. 22 731 stran včetně metadat).

Do knihovního systému bylo zaevidováno 907 knihovních jednotek, další přírůstky zůstávají v pomocných evidencích. Jedná se především o drobné přejímky z nabídek odpisů jiných knihoven a institucí nebo i větší celky z Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj (téměř 80 svazků) a ze Státního okresního archivu Chrudim (726 svazků především archivní a historiografické literatury).

Kromě zpracování ročních přírůstků se knihovna také věnovala zpětnému zpracování starších fondů. Pozornost byla zaměřena na opravy a doplnění záznamů v obrázkovém katalogu, které bylo možno provádět přes vzdálený přístup v modulu eVerbis. (Následně jsou tyto záznamy rozšiřovány formou katalogizace s knihou v ruce v době, kdy to epidemiologická situace dovoluje.)

Z rozsáhlých celků byly retrokatalogizovány do elektronického knihovního systému svazky příručkové literatury (encyklopedie, slovníky atd.) signatury P1 – P1000, seriály C1501 – C1600 a monografie signatury IM751 – IM1000 z Knihovny A. Ze zemědělské Knihovny C se dále jednalo o signatury VD1 – VD600 a VE1 – VE383. Pokračovala katalogizace fondu Knihovny Zemské vyšší školy hospodářské v Táboře v rozsahu signatur Aa – Ad (dokončeno 2 940 svazků časopisů a 347 svazků monografií).

V roce sběru 2020 bylo celkem nahlášeno do Rejstříku informací o výsledcích (RIV) 45 výsledků vědy a výzkumu NA, z toho bylo předáno poskytovatelům: Ministerstvo vnitra (41 výsledků), Ministerstvo kultury (4 výsledky). Za Národní archiv bylo do aplikace SKV – Systém Kvalitních Výsledků nahlášeno celkem 7 excelentních výsledků.

Knihovna dlouhodobě spolupracuje s Historickým ústavem AV ČR na vytváření mezinárodního projektu Souborného katalogu Bibliografie české a slovenské historiografie.

Vědecký výzkum

Národní archiv, v souladu s předmětem činnosti stanoveným zákonem o archivnictví, dlouhodobou koncepcí rozvoje výzkumu a v neposlední řadě i historickou tradicí starou více než sto padesát let, pokračoval i v roce 2020 ve svých výzkumných aktivitách, samozřejmě s modifikacemi danými celosvětovou pandemickou situací. Archiv provádí vědeckou a výzkumnou činnost v oblasti historie, archivnictví, pomocných věd historických a v příbuzných vědních oborech; plní úkoly ústředního vědecko-výzkumného pracoviště na úseku preventivní péče o archiválie, konzervace a restaurování archiválií, uchovávání a zpřístupňování nových forem nosičů informací, včetně dokumentů v digitální podobě; v této oblasti vykonává funkci odborného, metodického a školícího centra.

Základní výzkum

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – hlavní řešitelé

- Ludvík Salvátor Toskánský (1847–1915). Život a dílo vědce a cestovatele (řešitelka Eva Gregorovičová, GA ČR, reg. č. 16-25192S, trvání projektu 2016–2018, vydání závěrečné monografie).
- Česko-německé vztahy v předvečer I. světové války. Edice dokumentů ze smířovacích jednání v Čechách v letech 1913 a 1914 (řešitelka Eva Drašarová, GA ČR, reg. č. 17 – 02120S, odložené závěrečné zprávy na rok 2021. Vydán sborník z konference v rámci projektu, která se konala v roce 2018, pod názvem Führer, Akteure hinter den Kulissen oder Tatenlos Zuschauende? Der deutsch-tschechische Ausgleich an der Wende vom 19. zum 20. Jahrhundert aus der Perspektive der Vertreter der Staats und Selbstverwaltung.).
- Zahradně-architektonická tvorba v období totalitních režimů v letech 1939–1989 na území České republiky, hlavní řešitelka projektu příjemce Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického, Šárka Steinová (do roku 2022).

Spolupráce na projektech jiných příjemců

- Od krize ke krizi. Československo a Evropa 1918–1922. Mezinárodní konference Historického ústavu AV ČR připravovaná ve spolupráci s Národním archivem za finanční podpory Strategie AV 21, 24. a 25. září 2020 v kinosále Národního archivu.
- Vývoj kultury protestu průmyslového dělnictva v Českých zemích v letech 1945–1969, příjemce Ústav pro studium totalitních režimů, řešitel Jakub Šlouf, GA ČR, reg. č. 19-064667S.

- Literatura za Protektorátu Čechy a Morava, GA ČR, reg. č. 18-14478S, příjemce Ústav pro českou literaturu AV ČR, spolupracovník Jiří Křesťan
- Řeholníci minulosti v digitálním prostředí současnosti. Shromáždování, propojování a využívání biografických dat, ÉTA, identifikační kód: TL05000361), hlavní uchazeč: Historický ústav AV ČR.

Projekty podpořené jinou tematickou dotací, IP nebo vlastní výzkum

- Archiv České koruny – edice, svazky VI/1 (1419–1458), VI/2 (1459–1468), VII/1 (1471–1506), VII/2 (1507–1526), Denko Čumlivski, Alena Pazderová, Leoš Zich a Jan Vojtíšek.
- Korespondence papežského nuncia na císařském dvoře v Praze Cesare Speciana 1592–1598, sv. 4–5 pro léta 1595–1596, Alena Pazderová.
- Databáze fotografií Rodinného archivu toskánských Habsburků, Eva Gregorovičová.
- Paměti Dušana Tomáška: Zpověď reportéra, Lenka Kločková, Maria Chaloupková
- Paměti Věry Tiché: Veteránka, Roman Štér, Alena Flimelová
- Státní správa na Podkarpatské Rusi, David Hubený.
- Vývoj stavebnictví v padesátých letech 20. století, Šárka Steinová, Filip Paulus
- Výstavnictví (1947–1990), Renata Kuprová

Aplikovaný výzkum – archivnictví, pomocné vědy historické, dějiny správy, historie

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – spoluřešitelé

- Analýza zpracování osobních údajů v archiváliích, identifikační kód VI20192022125, hlavní řešitel Státní oblastní archiv v Praze.
- Obory a bažantnice – opomíjená hodnota kulturního dědictví, příjemce Výzkumný ústav geodetický, topografický a kartografický, NAKI II DG16P02R037, spoluřešitelka Šárka Steinová

Evropské projekty

- Monasterium, virtuální archiv středověkých listin a pečeti, Jitka Křečková, Kateřina Zenklová a Markéta Hrdličková.
- Topotéka, topografická data pro fotografické sbírky břevnovského a strahovského kláštera, Jitka Křečková, Kateřina Zenklová
- HOME – History of Medieval Europe, identifikační kód 8F18002, automatické rozpoznávání a indexování textů naskenovaných dokumentů středověkých kanceláří, Jitka Křečková, Kateřina Zenklová a Markéta Hrdličková.

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní, částečně z institucionální podpory vědy

- Politické procesy. Projekt kompletního zpřístupnění materiálů z politických procesů formou internetového portálu (Národní archiv, Český rozhlas, Ústav pro studium totalitních režimů, vedoucí projektu Marek Janáč z Českého rozhlasu).

- Dějiny ministerstva vnitra od roku 1918 do současnosti, Soňa Ambrožová, David Hubený, Tomáš Kalina, Zdenka Kokošková, Helena Nováčková, Adam Zítek, Zora Machková, František Štverák.
- Biografický slovník okresních starostů v Čechách v 19. století, Martin Klečáček, Vojtěch Hrdlička.
- Biografický slovník představitelů prvorepublikové československé justice, Jan Kouřimský, Alena Skipalová.
- Nacistická okupační správa v PČM a její představitelé, Zdeňka Kokošková, Monika Sedláková, Jaroslav Pažout.
- Biografický slovník železničářů, Miroslav Kunt.

Aplikovaný výzkum – informatika, dlouhodobé ukládání, zpracování a využívání dokumentů v digitální podobě

V této oblasti docílil Národní archiv v posledních letech výborných výsledků. Nejen že byl koncem roku 2020 dokončen evropský projekt Národní digitální archiv II, ale stali jsme se rovnocenným partnerem v evropské rodině digitálních lídrů a pronikli jsme i na mezinárodní úroveň. Kolegové vyučují digitální archivaci na domácích vysokých školách a jsme zváni do řady domácích i mezinárodních projektů. Jistou satisfakcí může být i nabídka ucházet se o pořadatelství prestižní mezinárodní konference International Conference on Digital Preservation – iPRES v roce 2025 v Praze.

Evropské projekty

Národní digitální archiv II., integrovaný operační program strukturálních fondů EU. Plánované úkoly byly splněny: zvýšila se stabilita a bezpečnost informačního systému NDA, rozšířili se jeho funkcionality o Přístup (bezpečné poskytování informací a dokumentů z NDA) a badatelna. Otevřela se přímá komunikace tohoto systému s elektronickými spisovými službami. Naplnily se tak příslušné požadavky zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zákon o kybernetické bezpečnosti se vyřešil formou připojení pod dozorové centrum Ministerstva vnitra.

Projekty podpořené tematickou dotací – spoluřešitelé

Geografické informační systémy a plnění legislativních povinností v oblasti archivnictví, TA ČR, program ÉTA, číslo projektu: 2020TL03000364, hlavní řešitel Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, Martin Rechterik, Miroslav Kunt, Pavlína Nimrichtrová a Milan Vojáček.

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní, částečně z institucionální podpory vědy

Rok 2020 byl s ohledem na zahraniční výzkumné aktivity a prezentaci výsledků výzkumu na mezinárodních konferencích a workshopech poznamenán pandemií. Většina aktivit byla pořadatelí přesunuta na rok 2021. Některé aktivity proběhly on-line. Odborem archivní správy a spisové služby jsme byli požádáni v roce 2017 o převzetí členství v organizaci DLM Forum.

Pro rok 2020 představovaly významnou výzkumnou výzvu technické datové sety (geografická data, stavební data atd., a to jak na národní úrovni (stavební řízení, věcný záměr zákona o stavebním řízení, BIM – Building Information Management), tak na mezinárodní úrovni. Vzhledem k aktuálnosti řešení tématu, kde se mezinárodní i národní hledání řešení časově synchronizují, je nezbytné účastnit se souvisejících procesů vzhledem k obtížím spojeným s trvalým uchováním takto specifických informací a datových formátů. Geoprostorová data jsou značně komplikovaná, v České republice dosud pro možnost zvládnutí jejich výběru, ukládání či dokonce zpřístupňování, byly podniknuty pouze minimální kroky. V současné chvíli je řešitelné pouze dlouhodobé uložení jednotlivých komponent, datových souborů, které jsou uloženy ve formátech určených pro dlouhodobou archivaci.

Aplikovaný výzkum – péče o fyzický stav archiválií

Kontinuálně je věnována pozornost výzkumným úkolům vyplývajícím z potřeby restaurátorské praxe. Také tato oblast je upravena zákonem o archivnictví a v politikách platí obdobné zásady jako v ostatních výzkumných oblastech – přiměřené množství grantů a rozvoj infrastruktury za pomoci institucionální podpory vědy. Podobně jako informatice se i v tomto oboru zdatelně rýsuje expertní role kolektivu.

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – hlavní řešitelé

- Vývoj metod konzervování pečeti a jejich textilních závěsů, NAKI II, č. DG-16PO2R040, konsorciální projekt, dokončen. V uplynulém roce byla dokončena Etapa 2, za jejíž řešení byl zodpovědný Národní archiv.

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní, částečně z institucionální podpory vědy

Dlouhodobě se řeší na výzkumném pracovišti péče o fyzický stav archiválií i další výzkumné úkoly vyplývající z potřeby restaurátorské praxe. Stabilně jde cca o čtyři oblasti zájmu, uvedené ve výzkumném programu Národního archivu: preventivní ochrana archiválií, studium degradace materiálů archiválií, charakterizace materiálů určených k ochraně archiválií, vývoj konzervátorských a restaurátorských postupů.

V roce 2012 byla zprovozněna *technologie hromadné odkyselování BCP C500 (Bückerburgský konzervační proces)*. I v roce 2020 pokračovala konzervace archiválií Národního archivu hromadným odkyselováním za využití technologie Bückerburg

Conservation Process díky získané institucionální podpoře. Pokračoval i *projekt Optimalizace procesu odkyselování pomocí prostředku Bookkeeper*.

Příčiny degradace záznamů provedených technikou diazotypie. V roce 2019 byl při práci s fondy, které obsahují diazotypie, zaznamenán jejich neuspokojivý stav. Jedná se především o vyblednutí záznamu a zásadní zhoršení jeho čitelnosti. V roce 2020 byla proto provedena rešerše odborné literatury zaměřená na příčiny degradace diazotypových záznamů. Na jejím základě budou v roce 2021 naplánovány a provedeny experimenty, jejichž cílem bude navržení postupu jejich konzervace.

Revize postupu mikrobiologických kontrol stavu archiválií pomocí stěrů. Výsledky mikrobiologických kontrol jsou rozhodující pro rozhodování o potřebě dezinfekce archiválií, případně o účinnosti takového zásahu. V Národním archivu se testování provádí rutinně mimo jiné v rámci výstupní kontroly archiválií ošetřených v plynových sterilizačních komorách. Po nedávné sérii pozitivních výsledků u archiválií, které sterilizačním procesem prošly, bylo nutné znovu otevřít diskuzi o způsobu vyhodnocení jejich mikrobiologické čistoty. Vyhodnocení těchto výsledků je totiž do jisté míry subjektivní a závislé na zkušenosti mikrobiologa.

Rozšířené testy stárnutí perspektivního adheziva Aquazol 500. Aquazol 500, poly(2-ethyl-2-oxazolin), je syntetické adhezivum, které pro své výborné zpracovatelské vlastnosti a rozpustnost v široké škále rozpouštědel nachází uplatnění v mnoha oblastech konzervování a restaurování. V Národním archivu se osvědčuje pro lepení poškozených voskových pečetí a uvažovalo se i o možnosti jeho využití pro podlepování papírových dokumentů nevodným způsobem.

Vliv biocidního prostředku ACTICIDE MV na vlastnosti papíru. Cílem tohoto výzkumného úkolu je ověření biocidní účinnosti přípravku ACTICIDE MV (směs chlor-methyl-isothiazolinonu a methyl-isothiazolinonu) a jeho vlivu na vlastnosti papíru. Přípravek by mohl být vhodnou náhradou za již nedostupný produkt MITON, který byl jednou z látek vhodných pro ošetřování archiválií. Studie zhodnotí nejen účinnost produktu, ale i bezpečnost jeho aplikace vzhledem k materiálům archiválií.

Testování vlivu dezinfekce na vlastnosti albuminových fotografií. Albuminové fotografie patří mezi citlivé archiválie a použitelnost obvyklých konzervátorských metod v jejich případě není samozřejmá. Protože k významnému poškození dochází v důsledku napadení mikroorganismy, bylo považováno za vhodné vyhodnotit možný negativní vliv běžně používaných dezinfekčních přípravků na tyto materiály. Testovanými dezinfekčními prostředky jsou ethanol, páry butanolu, Etoxen (10 % ethylenoxid, 90 % CO₂), Ajatin (kvarterní amoniová sůl), případně formaldehyd. V první etapě jsou na modelových vzorcích prováděny předběžné testy, na jejichž základě budou vybrány tři metody dezinfekce k důkladnějšímu ověření.

Studium stárnutí polymerních materiálů a produktů jejich degradace. V předchozím roce byly ve spolupráci s Vysokou školou chemicko-technologickou v Praze započaty práce na komplexním vyhodnocení stability vybraných pěněných polymerních materiálů. Nejvýznamnějším zástupcem těchto hmot je produkt Plastazote LD45, běžně používaný v archivech a muzeích pro výstelku ukládacích a transportních systémů. Cílem práce je nejen posouzení stability samotného polymeru, ale také jeho netečnosti k materiálům archiválií.

Projekt Identifikace a analýza fotografického materiálu z fondu Svaz nuceně nasazených byl zahájen v roce 2012 ve spolupráci oddělení nestátních fondů s oddělením péče o fyzický stav archiválií, které zadává a garantuje část prací. Cílem projektu je rozbor fondu, reflektující jeho genezi, obsahovou skladbu i analýzu použitých technik při jeho adjustaci s ohledem na budoucí restaurátorské zásahy.

Členství v odborných profesních spolcích, redakčních a vědeckých radách, komisích (abecedně)

- Akviziční a metodická komise Masarykova ústavu a Archivu Akademie věd ČR – Jan Kahuda, Jiří Křesťan
- Archivní konsorcium Czechoslovak Society of Arts and Sciences v New Yorku – Jiří Křesťan
- Česká komise pro UNESCO; členka Sekce pro kulturu a komunikaci České komise UNESCO; expertní člen programu Paměť světa – Emilie Benešová
- Česká komise pro UNESCO, pracovní skupina pro kartografické dědictví – Filip Paulus
- Česko-ruská komise historiků a archivářů – David Hubený, Jiří Křesťan
- Ediční rada Národního archivu – Emilie Benešová (předsedkyně), Martin Klečacký, Jakub Šlouf, Alena Pazderová, Eva Tamchynová (tajemnice)
- Expertní skupina Magistrátu hl.m. Prahy k exhumaci ostatků Zdeny Mašínové – Alena Šimánková
- Historická komise vzdělavatelského odboru České obce sokolské – Zora Machková
- Historicko-dokumentační komise Českého svazu bojovníků za svobodu – Maria Chaloupková
- Knihovni rada Národního archivu – Eva Drašarová, David Hubený, Markéta Hrdličková, Richard Mahel, Zbyšek Stodůlka, Roman Straka, Eva Uzlová
- Kolegium Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Policie České republiky Alena Šimánková a Alena Nosková.
- Komise Českého historického ústavu v Římě při AV ČR – Eva Drašarová, Alena Pazderová
- Komise pro vyhlásování NKP a KP při OASSS MV – Lenka Matušíková
- Komise pro výstavbu archivních budov při OASSS – Milan Čadek, Michal Ďurovič

- Komise pro závěrečné bakalářské zkoušky oboru restaurování papíru Fakulta restaurování Univerzity Pardubice – Michal Ďurovič
- Komise pro závěrečné magisterské zkoušky oboru restaurování papíru Fakulta restaurování Univerzity Pardubice – Michal Ďurovič
- Koncepční rámec ICT resortu MV 2018+ – Milan Vojáček
- Maturitní komise Střední průmyslové školy grafické v Praze – Libuše Holakovská, Štěpán Urbánek, Blanka Hnulíková
- Mezinárodní centrum pro archivní výzkum, představenstvo (ICARUS) – Jitka Křečková, Alena Pazderová
- Ministerstvo kultury ČR - odborní oponenti projektů NAKI II – Eva Drašarová, Michal Ďurovič, Šárka Steinová, Filip Paulus, Milan Vojáček
- Nákupní komise Archivu hl. m. Prahy – Denko Čumlivski
- Oborová rada Judaistiky na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze – Zdeňka Kokošková
- Oborová sekce Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost Archivního úseku Historického muzea Národního muzea v Praze – Jiří Křesťan
- Odborná komise pro výzkum RK a RZ v Národním muzeu v Praze – Hana Paulusová
- Pobočný spolek České informační společnosti, z. s. při Národním archivu – předsedkyně Lenka Matušíková, revizní komise – Eva Gregorovičová
- Poradní okruh metodiků předarchivní péče OASSS MV ČR – Soňa Ambrožová, Jiří Bernas, Lenka Kločková, Miroslav Kunt, Zbyšek Stodůlka, Karolina Šimůnková, Milan Vojáček
- Poradní rada (Advisory Council) SML – Sokol Museum & Library, Chicago – Zora Machková
- Pracovní skupina Centrální správa archivních entit (CAM) – Zdenka Kokošková, Miroslav Kunt.
- Pracovní skupina Digitální utajovaný dokument při Národním bezpečnostním úřadu – Miroslav Kunt
- Pracovní skupina k digitálním archivům – Jiří Bernas, Zbyšek Stodůlka, Milan Vojáček
- Pracovní skupina k NSESS – Pavla Nimrichtrová, Miroslav Kunt, Karolina Šimůnková, Martin Rechtorík
- Pracovní skupina k projektu Řízení kvality – Eva Drašarová, Zdena Jindrová, Monika Sedláková, Karolina Šimůnková
- Pracovní skupina Ministerstva vnitra pro spisovou službu Ministerstva vnitra – Miroslav Kunt (zrušena)
- Pracovní skupina pro akreditované archivy OASSS MV – Jiří Křesťan
- Pracovní skupina pro implementaci webové aplikace ProArchiv v Národním archivu a pro tvorbu interní metodiky pro popis archiválií – Zdeňka Kokošková

(vedení), Petr Dörner, Miroslav Kunt, Pavel Baudisch, Emilie Benešová, František Frňka, Markéta Hrdličková, Jan Kahuda, Zora Machková, Filip Paulus, Monika Sedláková

- Pracovní skupina pro implementaci pro úpravu a implementaci portálu pro zveřejňování archivních pomůcek a archiválií VadeMeCum v Národním archivu – Emilie Benešová (vedení), Pavel Baudisch, Jiří Bernas, Petr Dörner, Magda Fišerová, Jaroslav Horáček
- Pracovní skupina pro kontrolní činnost archivů a přestupkové řízení – Zdena Jindrová, Karolina Šimůnková, Matěj Třepeš
- Pracovní skupina pro Metodický pokyn k archivnímu zpracování osobních fondů OASSS MV – Lenka Kločková
- Pracovní skupina pro Metodický pokyn k archivnímu zpracování map a plánů OASSS MV – Filip Paulus
- Pracovní skupina pro Metodický pokyn k archivnímu zpracování spolků a společenských organizací OASSS MV (Jakub Šlouf)
- Pracovní skupina pro předarchivní péči OASSS MV – Lenka Kločková
- Pracovní skupina pro tvorbu slovníku archivní terminologie OASSS MV – Emilie Benešová
- Pracovní skupina pro vlastnictví archiválií OASSS MV – Jiří Křestan
- Pracovní skupina OASSS MV ke zpřístupňování archiválií – Emilie Benešová (vedení)
- Pracovní skupina právníků jednotlivých archivů – Zdeňka Jindrová, Karolina Šimůnková, Matěj Třepeš
- Pracovní skupina pro vymezení a pořádání archivních souborů OASSS MV – Zdeňka Kokošková, Jiří Křestan
- Pracovní skupina při Ministerstvu pro místní rozvoj pro konzultace „Právní úpravy ochrany jam s ostatky politických vězňů a příslušníků odboje“ – Alena Šimánková
- Pracovní skupina při Ústavu pro studium totalitních režimů pro III. odboj – Alena Šimánková
- Projektový tým projektu IS Program pro evidenci archivu, veze II (též IS Peva II) – Jiří Bernas, Zbyšek Stodůlka
- Rada studijního programu Česko-německá areálová studia, bakalářský studijní obor; navazující magisterský studijní obor, Ústav česko-německých areálových studií a germanistiky, Filozofická fakulta, Jihočeská univerzita – Miroslav Šepták
- Redakční kruh ediční řady Korespondence T. G. Masaryka Masarykova ústavu a Archivu AV ČR – Jan Kahuda, Jiří Křestan
- Redakční kruh Archivní časopis – Jiří Křestan, Miroslav Kunt
- Redakční kruh sborník Paginae Historiae – Eva Drašarová, Emilie Benešová, Jan Kahuda, Jiří Křestan, Lenka Matušíková, Alena Pazderová

- Redakční kruh Soudobé dějiny – Jiří Křestřan
- Redakční rada Archivium mentis. Studi di Filologia e Letteratura umanistica – Eva Gregorovičová
- Redakční rada ediční řady EGO Nakladatelství Lidové noviny a Masarykova ústavu a Archivu AV ČR – Jiří Křestřan
- Redakční rada časopisu Historická fotografie – Emilie Benešová (šéfredaktorka), Pavel Baudisch (tajemník)
- Redakční rada Marginalia historica (mezinárodní) – Jiří Křestřan
- Redakční rada Masarykův sborník – Jiří Křestřan
- Redakční rada Securitas imperii – Jakub Šlouf
- Redakční rada Sborník archivních prací (SAP) – Eva Drašarová, Lenka Matušíková
- Redakční rada Sborník ABS – Zdeňka Kokošková
- Redakční rada Sborník Judaica Bohemiae – Lenka Matušíková
- Redakční rada Slovenská archivistika – Miroslav Kunt
- Redakční rada Studie a zprávy. Historický sborník pražského okolí – Pavel Koblasa
- Rozkladová komise ministra obrany k zákonu č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození – David Hubený
- Sbírková komise Svazu Českých fotografů – Naďa Slezáková
- Správní rada Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války, o. p. s., se sídlem Terezín – Eva Drašarová
- Time Machine Organisation (TMO, vznik 2019, asociované členství Národního archivu, ambasadorky – Jitka Křečková, Kateřina Zenklová
- Vědecká archivní rada – Michal Ďurovič
- Vědecká rada Masarykova ústavu a Archivu akademie věd ČR – Eva Drašarová
- Vědecká rada Národního archivu – Benjamin Bartl, Michal Ďurovič, Miroslav Kunt, Jiří Křestřan, Petr Mareš
- Vědecká rada Ústavu pro dějiny Univerzity Karlovy – Archivu UK – Jan Kahuda
- Výbor Lutherovy společnosti (společnost se zabývá vydáváním publikací, pořádáním přednášek, konferencí, kursů a dalších akcí týkajících se odkazu Martina Luthera a historie luterské reformace) – David Hušek
- Výbor pobočného spolku České informační společnosti z. s. při Národním archivu – Roman Straka

Ediční a publikační činnost

V edičním plánu na rok 2020 bylo plánováno šestnáct publikací, a tisk devíti publikací se přesunul z předchozího roku, tzn. dvacet pět publikací celkem. V roce 2020 bylo pracovníky Národního archivu připraveno k vydání osm publikací, z toho

bylo vydáno tiskem šest. Z ostatních osmi nere realizovaných publikací byly dvě předány autorům k zapracování připomínek vyplývajících z lektorských posudků, pět se přesunulo na rok 2021 a vydání jedné publikace bylo zrušeno.

Přehled vydaných publikací v roce 2020

- Šimůnková, Karolína – Stodůlka, Zbyšek – Vojáček, Milan (red.): Archivierung von Unterlagen aus digitalen Systemen. 23. Tagung des Arbeitskreises von Unterlagen aus digitalen Systemen, 12. und 13. März 2019, Národní archiv. Praha 2020, 254 s.
- Paulus, Filip – Steinová, Šárka a kol.: Krajina a urbanismus na rukopisných plánech z 18. století. Translokační plány židovských obydlí v zemích Koruny české v letech 1727–1728 = Landscape and urbanism in manuscript plans from the 18th century. Translocation plans of Jewish settlements in the Lands of the Bohemian Crown from the period of 1727–1728, Národní archiv. Praha 2020, 446 s.
- Gregorovičová, Eva: Ludvík Salvátor Toskánský (1847–1915), vědec a cestovatel. Z historie habsburské linie v Toskánsku, Národní archiv. Praha 2020, 437 s.
- Kahuda, Jan (ed.): Karel Kazbunda. Mé archivní poslání ve Vídni 1919–1923, Nakladatelství Lidové noviny – Masarykův ústav a archiv Akademie věd ČR – Národní archiv. Praha 2020, 336 s.
- Křečková, Jitka a kol.: Poutní areál P. Marie Vítězné: 400 let od bitvy na Bílé hoře. Katalog výstavy, Národní archiv. Praha 2020, 179 s.
- Klečacký, Martin a kol.: Slovník představitelů politické správy v Čechách v letech 1849–1918, Masarykův ústav a archiv AV ČR – Národní archiv. Praha 2020, 974 s.
- Kučera, Martin (ed.): František Bauer. Život proti zkáze. Torzo Paměti novináře (1925–1945), Národní archiv. Praha 2020, 391 s.
- Čumlivski, Denko – Pazderová, Alena – Vojtíšek, Jan: Archiv České koruny, díl VI/1 (1419–1458), Národní archiv. Praha 2020, 188 s.
- Historická fotografie 2020, 90 s.
- Paginae historiae 28/1, 2020, 416 s.
- Paginae historiae 28/2, 2020: Kominterna, 344 s.

Pedagogická činnost

Tato činnost přešla do on-line podoby a ta se odvíjela od požadavků vzdělávacích institucí. Omezeny byly i praxe.

Zahraniční styky

V plánu zahraničních pracovních cest Národního archivu pro rok 2020 bylo uvedeno celkem 35 cest. Během roku však došlo ke změnám, kdy všechny zahraniční pracovní cesty musely být zrušeny vlivem celosvětové pandemie Covid-19.

Celkem se uskutečnily 2 cesty, obě neplánované.1.

Slovensko

- Miroslav Kunt, 26.–27. 2. 2020, účast na zasedání Redakční rady slovenské archivistiky
- Jan Kouřimský, 9. 9. 2020, účast na konferenci Trianon v dokumentech. Sto- ročná história hraníc Slovenska

Preventivní péče o archiválie a průzkumy jejich fyzického stavu

V uplynulém roce pokračoval podrobný průzkum stavu pečeti listin fondu Archiv České koruny, přehled byl doplněn o starší záznamy o provedených restaurátorských zásazích (inv. č. 271–2131, tj. 3 663 pečeti).

Dále pokračoval průzkum fotografií fondu Druhá světová válka.

Pravidelná kontrola fyzického stavu archivních kulturních památek se uskutečnila ve dnech 26. listopadu a 8. prosince 2020, hloubková kontrola listin fondu Archiv České koruny byla provedena 8. prosince 2020. Byla provedena také kontrola fyzického stavu fondu Maltéžská knihovna.

Vedle kontroly fyzického stavu archiválií byl sledován i stav archiválií z hlediska mikrobiologické čistoty. Kromě Národního archivu byly kontroly prováděny také pro Archiv ČRo, Muzeum hlavního města Prahy, Archiv Ministerstva zahraničních věcí, Národní zemědělské muzeum, Regionální muzeum Teplice, Severočeské muzeum v Liberci, SOA Plzeň, SOkA České Budějovice, SOA Třeboň, Vojenský ústřední archiv, Židovské muzeum, Ústav dějin umění Akademie věd ČR, Univerzita Pardubice, Uměleckoprůmyslové muzeum.

Během roku 2020 bylo dezinfikováno 2 019 bm archiválií většinou jiných veřejných archivů.

V roce 2020 prošlo odkyselovací linkou BCP C500 Národního archivu celkem 40 334 archiválií (51 kartonů). Z tohoto množství 1548 archiválií bylo odkyseleno alternativním způsobem (technologie Bookkeeper). Bylo dokončeno hromadné odkyselování fondu Československé dráhy – technická ústředna. Zahájilo se hromadné odkyselování fondu KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – politické byro 1954–1962 (hotovo 20 kartonů).

Konzervování a restaurování archiválií

Restaurátoři se podle možností věnovali systematickému restaurování a konzervování archiválií přijatých již v minulých letech, případně zahájili práce na nově přijatých archiváliích. Řada prací musela být ovšem z důvodu nepříznivé epidemiologické situace odložena, většina praktických restaurátorů byla nucena přibližně třetinu pracovní doby pracovat z domova.

Konkrétně probíhaly konzervační a restaurátorské práce u fondů Archiv

České koruny (listiny a pečete), Desky zemské větší (5 svazků, odkyselování a ukládání do speciálních krabic), Desky dvorské (1 kniha), České oddělení dvorské komory (1 listina), Maltézští rytíři – české velkopřevorství a konvent Praha (97 listin), Křižovníci s červenou hvězdou – generalát a konvent (1 listina), Archiv pražského arcibiskupství (fotoalba a fotografie), Valdštejniana (2 plány), Ředitelství císařských soukromých a rodinných statků Praha – listiny (16 listin), Zemská porodnice a nalezinec Praha (3 knihy, příprava pro digitalizaci), Archiv Huberta Ripky (10 svazků novin, příprava k digitalizaci), Rodinný archiv Metternichů (3 listiny), Rodinný archiv toskánských Habsburků (2 knihy, 1 karton), Sběrka map a plánů (19 map), Českoslovenští dobrovolníci ve Španělsku 1936–1945 (2 fotoalba), Vrchní zemský soud (1 fotoalbum), KSČ – ústřední výbor 1945–1989 (mikrofilmy dokumentující proces s R. Slánským), Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka (adjustace 5 filmů), dále 4 knihy (staré tisky) z knihovny Národního archivu a 20 svazků novin.

Pro jiné instituce probíhalo restaurování litoměřického graduálu (Státní oblastní archiv Litoměřice, dokončeno), listin Univerzity Karlovy v Praze (Archiv Univerzity Karlovy) a dále listiny kostela sv. Gotharda v Bubenči.

Bezpečnostní snímkování a reprografie

Do bezpečnostních negativů se ukládal pouze jeden archivní soubor, a to Maltézští rytíři – české velkopřevorství, Praha (50 listin). Bezpečnostní mikrofilmy nejsou již pořizovány přímo, ale z digitalizátů. V roce 2020 byly zaevidovány nově pořizené bezpečnostní mikrofilmy archivních souborů Státní soud Praha (109 ks) a Sběrka map a plánů (2 ks).

Digitalizační práce

V roce 2020 probíhaly digitalizační práce v rámci pokračujících i nově plánovaných projektů. Vedle institucionálních aktivit probíhaly digitalizační práce a tvorba metadat k digitalizátům v rámci evropských projektů mezinárodní spolupráce.

V ateliéru I. oddělení byla provedena digitalizace fondů Desky zemské větší (32 981 snímků), prohlášení za mrtva (726 snímků), Berní rula 13 (717 snímků), Berní rula 1 (240 snímků), Nejvyšší purkrabství, Praha (554 snímků) a Archiv pražského arcibiskupství I (393 snímků). Celkem bylo v roce 2020 pořízeno 35 611 snímků (220,25 GB).

V ateliéru na Chodovci bylo vytvořeno 1 231 009 digitalizátů (včetně audiovizuálních a zvukových archiválií) v celkovém datovém objemu 7 354,712 GB.

Publikační činnost Národního archivu a jeho pracovníků za rok 2020

Sestavila Kateřina Paulusová

Bacílková, Bronislava

- Postup lepení historických voskových pečetí pomocí poly(2-ethyl-2-oxazolinu): [certifikovaná metodika]. Praha 2018, spoluautoři Benjamin Bartl, Libuše Holakovská, Štěpán Urbánek, Jiří Trejbal, Martin Zapletal.
- Postup dezinfekce a čištění textilních závěsů pečetí: certifikovaná metodika. Praha 2019, spoluautoři Klára Drábková, Markéta Škrlandtová, Dominika Nagyová, Jan Krejčí, Jana Bureš Víchová, Michal Ďurovič.

Bartl, Benjamin

- Klasifikace korozního poškození historického olova a systém prostředků pro jeho konzervaci: [certifikovaná metodika]. Praha 2020, 18 s., Dostupné z: <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-432100>, spoluautoři Milan Kouřil, Michal Ďurovič, Kristýna Charlotte Strachotová a Šárka Msallamová
- Identifikátor pro označení a identifikaci papírových dokumentů pomocí rentgenové fluorescence: [užitný vzor]. Praha 2019, spoluautoři Michal Veselý, Petr Dzik, Petr Klusoň, Pavel Krystyník, Lubomír Kubáč, Jiří Akrman, Michal Ďurovič, Klára Drábková, Barbora Benetková, Jan Krejčí, Kateřina Hricková, Štěpán Urbánek a Hana Paulusová.
- Způsob značení papírových dokumentů a jejich identifikace pomocí rentgenové fluorescence a identifikátor k provádění tohoto způsobu: [patent]. Praha 2019, spoluautoři Michal Veselý, Petr Dzik, Petr Klusoň, Pavel Krystyník, Lubomír Kubáč, Jiří Akrman, Michal Ďurovič, Klára Drábková, Barbora Benetková, Jan Krejčí, Kateřina Hricková, Štěpán Urbánek a Hana Paulusová.
- Postup lepení historických voskových pečetí pomocí poly(2-ethyl-2-oxazolinu): [certifikovaná metodika]. Praha 2018, spoluautoři Bronislava Bacílková, Libuše Holakovská, Štěpán Urbánek, Jiří Trejbal, Martin Zapletal.
- Voskové směsi pro restaurování historických voskových pečetí: [certifikovaná metodika]. Praha 2020, 32 s., spoluautoři Lenka Bílková, Štěpán Urbánek, Martin Zapletal, Libuše Holakovská

Bílková, Lenka

- Voskové směsi pro restaurování historických voskových pečetí: [certifikovaná metodika]. Praha 2020, 32 s., spoluautoři Benjamin Bartl, Štěpán Urbánek, Martin Zapletal, Libuše Holakovská

Čumlivski, Denko

- Archiv České koruny: edice faksimilií = Archivum Coronae Regni Bohemiae: editio diplomatum photograpica. VI/1, 1419–1458. Praha 2020, 187 s., spoluautoři Alena Pazderová, Jan Vojtíšek

Drašarová, Eva

- Národní archiv v roce 2019. *Paginae historiae* 28/1, 2020, s. 257–306.

Dufek, Pavel

- Proměny vlastnických poměrů v pozemkových reformách 1918–1945 a jejich podchycení v plánech a mapách. In: *Formy a proměny diplomatické produkce v novověku III. Diplomatika a proměny kulturní krajiny v novověku (1500–1945)*. Praha 2019, s. 167–176.
- První pozemková reforma u Ringhofferů a jejich sousedů: nástin porovnání majetkových změn na velkostaticích mezi Prahou a Sázavou. In: Hlavačka, Milan (ed.): *Fenomén Ringhoffer*. Praha 2019, s. 122–140.
- Obchodování v srdci Evropy: o dějinách a pramenech československo-německých hospodářských vztahů (1918–1992). Praha 2019, 183 s.
- *Handel im Herzen Europas: deutsch-tschechoslowakische Wirtschaftsbeziehungen 1918–1992*. Praha 2018, 243 s., spoluautoři David Hubený, František Frňka

Frňka, František

- Vztahy Československa a NDR v oblasti zbrojního průmyslu. In: *Obchodování v srdci Evropy*. Praha [2019], s. 79–88.
- *Handel im Herzen Europas: deutsch-tschechoslowakische Wirtschaftsbeziehungen 1918–1992*. Praha 2018, 243 s., spoluautoři David Hubený, Pavel Dufek.

Gregorovičová, Eva

- Ludvík Salvátor Toskánský (1847–1915): vědec a cestovatel: z historie habsburské linie v Toskánsku. Praha 2020, 437 s.

Holakovská, Libuše

- Postup lepení historických voskových pečetí pomocí poly(2-ethyl-2-oxazolinu): [certifikovaná metodika]. Praha 2018, spoluautoři Bronislava Bacílková, Benjamin Bartl, Štěpán Urbánek, Jiří Trejbal, Martin Zapletal.
- Voskové směsi pro restaurování historických voskových pečetí: [certifikovaná metodika]. Praha 2020, 32 s., spoluautoři Lenka Bílková, Štěpán Urbánek, Martin Zapletal, Benjamin Bartl.

Hubený, David

- Bezpečnost v osvobozené Praze: případy spojené s Rudou Armádou v oblasti bývalého okresního policejního komisariátu III. – Dolní Nové Město. In: *Itogi Vtoroj mirovoj vojny 1939–1945 gg. i narody Central'noj i Vostočnoj Jevropy*. Minsk 2020, s. 169–186, spoluautorka Naděžda Kruglova.
- [Dudáš, Michal: Bohuslav Ečer. Český lovec nacistů, Academia. Praha 2019, 236 s.]; *Securitas imperii* 36/1, 2020, s. 296–298.
- Informovanost exilové vlády o náladách na Podkarpatské Rusi. In: Pažout, Jaroslav a Kateřina Portmann (eds.): *Ve stínu války*. Praha 2019, s. 254–274.
- Interview. Rozhovor vede Agáta Pilátová. In: *Mezi námi, stanice Plus*. Český rozhlas, 1. února 2020, 8:15. Dostupné také z: <https://plus.rozhlas.cz/beloruska-si-svuj-pribeh-zaznamenala-ve-knize-muj-cesky-film-8143136?fbclid=IwAR-39WDMHi7pd-uvfKTPW04C7n9AVjG8sOCLBn5R0E2xrR8U-VRJeYAdq85Q>
- [Vytláčil, Lukáš: *Kronika obce Kačice 1932–1939*, Togga. Praha 2019, 115 s.]

Paginae historiae 28/1, 2020, s. 378–379.

- KSC na Podkarpatské Rusi v první polovině 30. let 20. století. *Paginae historiae* 28/2, 2020, s. 183–202.
- Patenty: nápady se kradly vždy. Rozhovor vedl Bohuslav Bohuněk. *Týden historie* 2020, č. 1, s. 8–11.
- Pětasedmdesátnická posádka ve Slaném v roce 1919. In: Bartoníček, Pavel (ed.): *Neznámé kapitoly historie*. Slaný-Otruby 2020, s. 9–20.
- Podkarpatoruský klub v Londýně. In: *Arkasivs'ki čytannja, MNU imeni V.O. Suchomlyns'koho*. Mikolajiv 2020, s. 122–125.
- Poznámky k vojenské eliminaci provincie Deutschböhmen. In: *Vznik Československa a provincie Deutschböhmen*. Litoměřice 2019, s. 57–68, spoluautor Jan Kouřimský.
- Provincie Deutschböhmen pohledem centrálních československých úřadů. In: *Vznik Československa a provincie Deutschböhmen*. Litoměřice 2019, s. 41–56, spoluautor Jan Kouřimský.
- Průmyslové dělnictvo v letech 1938–1941 ve světle materiálů Policejního ředitelství v Praze. In: *Zpravodaj grantového projektu Průmyslové dělnictvo v českých zemích v letech 1938–1948*. Praha 2016, s. 62–77.
- [Galaš, Radek: *Československé četnictvo (1918–1929)*, Academia. Praha 2019, 353 s.]. *Dějiny a současnost* 62, 2020, č. 5, s. 49.
- Úřad patentní. In: Schelle, Karel a Jaromír Tauchen (eds.): *Encyklopedie českých právních dějin*, sv. XIX, U–Ú. Plzeň 2020, s. 312–315.
- Úřad vládního delegáta. In: Schelle, Karel a Jaromír Tauchen (eds.): *Encyklopedie českých právních dějin*, sv. XIX, U–Ú. Plzeň 2020, s. 338–342.
- Vztahy pražského a berlínského patentního úřadu do roku 1945. In: Dufek, Pavel (ed.): *Obchodování v srdci Evropy*. Praha [2019], s. 66–78.
- 100 let Patentového úřadu v Praze. Praha 2019, 214 s.
- *Handel im Herzen Europas: deutsch-tschechoslowakische Wirtschaftsbeziehungen 1918–1992*. Praha 2018, 243 s., spoluautoři Pavel Dufek, František Frňka

Jiráček, Jiří

- Kulturní politika Svazu československých skladatelů v období socialistického realismu perspektivou Václava Dobiáše. *Paginae historiae* 28/1, 2020, s. 133–162.

Kahuda, Jan

- Anna Proletářka. *Jes* 2019/2020, roč. 5, s. 2.
- Bibliografie PhDr. Vladimíra Bystrického, CSc. In: Krček, Jakub a Jiří Stočes (eds.): *Stříbro nad zlato*. Plzeň 2019, s. 16–25, spoluautoři Jan Edl, Jakub Krček.
- Finspöngský rukopis. Připravila Jana Davidová. In: *Vltava*. Český rozhlas, 14. listopadu 2020, 50:00, spoluautor Jiří Křesťan.
- Osobní archiv Alexandry Špiritové jako pramen pro dějiny poštovníctví. In:

Sborník Poštovního muzea 2020 k 70. narozeninám PhDr. Jana Galušky. Praha 2020, s. 72–79.

- Osudy metternichovského rodinného archivu ve 20. století. In: Krček, Jakub a Jiří Stočes (eds.): Stříbro nad zlato. Plzeň 2019, s. 160–183.
- Valeš, Vlasta. Der Schulverein Komenský: 150 Jahre tschechisches Schulwesen in Wien = Školský spolek Komenský: 150 let českého školství ve Vídni. Wien [2020], 360 s., člen autorského kolektivu.
- Kazbunda: Karel: Mé archivní poslání ve Vídni 1919–1923. Praha 2020, 336 s.
- Josef Žabka osmdesátníkem. Archivní časopis 70, 2020, č. 1, s. 106–110, spoluautor Tomáš Kalina.

Kalina, Tomáš

- Josef Žabka osmdesátníkem. Archivní časopis 70, 2020, č. 1, s. 106–110, spoluautor Jan Kahuda.

Klečacký, Martin

- A municipality against the state: power relations between state and local self-government representatives, based on the example of Bohemia at the turn of the nineteenth century. Acta Poloniae Historica 121, 2020, s. 121–141.
- An independent judge in the austrian administration: the example of Bohemia around 1900. In: The Habsburg civil service and beyond. Vienna [2019], s. 109–128.
- Im Dienste des neuen Staates?: Beamtenkarriere im Prozess des Aufbaus der tschechoslowakischen Staatsverwaltung 1918–1920. In: Hofratsdämmerung? Wien 2020, s. 137–153.
- Führer, Akteure hinter den Kulissen oder tatenlos zuschauende?: der deutsch-tschechische Ausgleich an der Wende vom 19. zum 20. Jahrhundert aus der Perspektive der Vertreter der Staats- und Selbstverwaltung. Praha 2020, 295 s., spoluautor Martin Klement.
- Slovník představitelů politické správy v Čechách v letech 1849–1918. Praha 2020, 974 s.

Klímová, Helena

- Die demografische Entwicklung jüdischen Lebens in ausgewählten Gemeinden der böhmischen Länder. In: Zwischen Prag und Nikolsburg. Göttingen [2020], s. 377–410, spoluautorka Lenka Matušíková.

Kločková, Lenka

- Ruská pomocná akce v zrcadle archivních fondů uložených v Národním archivu v Praze. Paginae historiae 28/1, 2020, s. 198–202, spoluautorka Helena Nováčková.
- Významné osobnosti ruské a ukrajinské emigrace v zrcadle osobních fondů uložených v Národním archivu. Paginae historiae 28/1, 2020, s. 191–197.
- Životní osudy evangelického faráře Jana Jelínka. Paginae historiae 28/1, 2020,

s. 203–209.

- Novyje archivnyje dokumenty, kasajuščijesja sovremennyh češko-rossijskich otnošenij, v Nacionaľnom archive v Prage. In: Čechoslovakija i Sovetskaja Rossija na oblomkach imperij. Moskva 2020, s. 163–167, spoluautoři Jiří Křesťan, Jan Kahuda.

Koblasa, Pavel

- Dědický spor o landštejnské panství a éra Sternbachů. Vlastivědný sborník Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska 31, 2019, s. 27–40.
- Jan Rudolf hrabě Černín jako držitel jindřichohradeckého dominia. Výběr 56, 2019, č. 4, s. 272–274.
- Lesní objekty na novohradském panství za Jana Nepomuka Hraběte Buquoye. Obnovená tradice 31, 2020, č. 61, s. 26–29.
- Novogotická myslivna v Záluží jako součást lamberského svěřenství. Výběr 57, 2020, č. 1, s. 23–26.
- Malé dějiny Malého Ratmírova. České Budějovice 2020, 64 s.

Kokošková, Zdeňka

- Kartografická díla ve spisech ústředních okupačních úřadů Protektorátu Čechy a Morava. In: Ebelová, Ivana (ed.): Formy a proměny diplomatické produkce v novověku III., Diplomatika a proměny kulturní krajiny v novověku (1500–1945). Praha 2019, s. 177–188.
- Obroda – Klub za socialistickou přestavbu. In: Kocian, Jiří (ed.): Tematická příručka k československým dějinám 1948–1989, 3. díl. Praha 2019, s. 120–123, spoluautor Stanislav Kokoška.
- Úřady oberlandrátů v systému okupační správy Protektorátu Čechy a Morava a jejich představitelé. Praha 2019, 275 s., spoluautoři Monika Sedláková, Jaroslav Pažout

Kouřimský, Jan

- Poznámky k vojenské eliminaci provincie Deutschböhmen. In: Vznik Československa a provincie Deutschböhmen. Litoměřice 2019, s. 57–68, spoluautor David Hubený.
- Provincie Deutschböhmen pohledem centrálních československých úřadů. In: Vznik Československa a provincie Deutschböhmen. Litoměřice 2019, s. 41–56, spoluautor David Hubený.

Krlín, Jan

- Dobrodošli v Ljublanu, aneb slovinské archivnictví očima českého badatele. *Paginae historiae* 28/1, 2020, s. 307–309.

Kruglova, Naděžda

- Bezpečnost v osvobozené Praze: případy spojené s Rudou Armádou v oblasti bývalého okresního policejního komisariátu III. – Dolní Nové Město. In: *Itogi Vtoroj mirovoj vojny 1939–1945 gg. i narody Central'noj i Vostočnoj Jevropy.*

Minsk 2020, s. 169–186, spoluautor David Hubený.

Křečková, Jitka

- Ad mandatum domini Regis: z královské kanceláře a knihovny Václava IV. Praha 2019, 50 s., spoluautoři Renáta Modráková, Milada Svobodová, Lucie Vojtíšková a Jan Vojtíšek.
- Dějiny konventu sester alžbětinek. Praha 2020, 233 s., spoluautorka Hedvika Kuchařová.
- Poutní areál P. Marie Vítězné: 400 let od bitvy na Bílé Hoře: katalog výstavy. Praha 2020, 179 s., spoluautoři Marie Fiřtová, Hedvika Kuchařová, Petr Mareš, Petra Pavlíčková, Kateřina Zenklová, Leoš Zich.

Křesťan, Jiří

- Česká historiografie v letech 1948–1963 pohledem polského dějepisce. *Paginae historiae* 28/1, 2020, s. 392–398 [Górny, Maciej: Mezi Marxem a Palackým, *Volvox Globator*. Praha 2018, 315 s.].
- Čornejův Žižka – Žižkův Čornej? *Paginae historiae* 28/1, 2020, s. 313–319. [Čornej, Petr: Jan Žižka. Praha 2019, 855 s.].
- [Landa, Ivan, Jan Mervart a kol.: *Imaginace a forma, Filosofie*. Praha 2018, 413 s.]. *Soudobé dějiny* 26, 2019, č. 4, s. 634–636.
- [Königsmarková, Jana: Křídla zamrzlá v ledu bez obav zvedněme., *Západočeská univerzita v Plzni. Plzeň* 2018, 140 s.]. *Časopis Matice moravské* 138, 2019, č. 2, s. 449–450.
- [Chateau, Ladislava: Colette, má drahá, vy víte, co máte udělat..., *Sumbalon*. Praha 2018, 460 s.]. *Časopis Matice moravské* 138, 2019, č. 2, s. 447–449.
- [Pilný, Pavel a Miloš Jakeš: Miloš Jakeš: příběh komunisty, *Česká citadela*. Praha 2019, 263 s.]. *Soudobé dějiny* 27, 2020, č. 1, s. 185–186.
- Novyje archivnyje dokumenty, kasajuščijesja sovremennyh češko-rossijskich otnošenij, v Nacijonal'nom archive v Prage. In: *Čechoslovakija i Sovetskaja Rossija na oblomkach imperij*. Moskva 2020, s. 163–167, spoluautoři Lenka Kločková, Jan Kahuda.
- [Feldstein, Petr a Tomáš Libánek: *Skoro proti všem*, Grada Publishing. Praha 2019, 255 s.]. *Soudobé dějiny* 27, 2020, č. 1, s. 182–183.
- Svědek posledního rozloučení s Ferdinandem Peroutkou promlouvá: zvukový záznam z pohřbu velkého novináře. *Paginae historiae* 28/1, 2020, s. 163–178, spoluautor Richard Mahel.
- [Šimsová, Sylva a Karel Janovický: *Láska v exilu 1949–1950. RONADO. Včelákov* 2019, 269 s.]. *Soudobé dějiny* 26, 2019, č. 4, s. 638.
- [Pavlíček, Václav, Jana Čechurová, Václav Ledvinka a Jan Hálek: *Přemysl Šámal. Nadace „Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových“*. Praha 2019, 78 s.]. *Časopis Matice moravské* 138, 2019, č. 2, s. 446–447.
- Rudý dědek. Režie Josef Císařovský; účinkují Kateřina Marková, Jiří Křesťan,

Václav Josefy, Martin Kuna. In: ČT art. 26. února 2020, 52:06. Dostupné také z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11816975171-rudy-dedek/21856226746>

- Finspungský rukopis. Připravila Jana Davidová. In: Vltava. Český rozhlas, 14. listopadu 2020, 50:00, spoluautor Jan Kahuda.

Kunt, Miroslav

- Skartační řízení elektronicky. Archivní časopis 70, 2020, č. 1, s. 52–73, spoluautoři Tomáš Lechner, Radek Pokorný.

Kuprová, Renata

- Davídek, Václav: Cestou necestou. K vydání připravila Renata Kuprová. Praha 2019, 422 s.

Mahel, Richard

- Archivy a rozvoj historické vědy na Moravě v 19. století. In: Bárta, Stanislav a Radana Červená (eds.): Paměť země. Brno 2020, s. 133–158.
- Rajhradský benediktin ve službách historické vědy: Beda František Dudík (1815–1890). In: Malíř, Jiří, Jan Libor, Bronislav Chochořáč a kol.: Osobnosti moravských dějin, sv. 2. Brno 2019, s. 89–120.
- Rodinné zázemí a životní rytmus moravského historika Bedy Dudíka optikou výzkumu každodennosti a sociálních dějin: k publikaci Emy Šimkové Život a osobnost Bedy Dudíka (1815–1890) pohledem jeho deníků, vydané v roce 2018 v Olomouci. *Paginae historiae* 28/1, 2020, s. 350–361. [Šimková, Ema: Život a osobnost Bedy Dudíka (1815–1890) pohledem jeho deníků, Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta. Olomouc 2018, 334 s.]

Machková, Zora

- Association Olga Havel Branche helvétique (Asociace Olgy Havlové, Švýcarská pobočka). *Paginae historiae* 28/1, 2020, s. 236–240.
- Association Olga Havel Branche helvétique: archiv na novém místě. *Zpravo-daj* 10, 2019, s. 24–25.

Mareš, Petr

- Poutní areál P. Marie Vítězné: 400 let od bitvy na Bílé Hoře: katalog výstavy. Praha 2020, 179 s., spoluautoři Marie Fiřtová, Jitka Křečková, Hedvika Kuchařová, Petra Pavlíčková, Kateřina Zenklová, Leoš Zich.

Nimrichtrová, Pavlína

- CEF Geopreservation Conference, Lublaň 2019: (Mezinárodní konference programu CEF Earchiving o uchování prostorových dat). Archivní časopis 70, 2020, č. 3, s. 273–283, spoluautor Martin Rehtorik.

Nováčková, Helena

- Ruská pomocná akce v zrcadle archivních fondů uložených v Národním archivu v Praze. *Paginae historiae* 28/1, 2020, s. 198–202, spoluautorka Lenka Kločková.

Paulus, Filip

- Česko-bavorská hranice a proměna krajiny na příkladu zaniklé obce Česká Kubička. In: Ebelová, Ivana (ed.): *Formy a proměny diplomatické produkce v novověku III., Diplomatika a proměny kulturní krajiny v novověku (1500–1945)*. Praha 2019, s. 117–124, spoluautorka Šárka Steinová.
- Translokační plány židovského osídlení na Moravě z roku 1727–1728 v zrcadle diplomatických dokumentů. In: Ebelová, Ivana (ed.): *Formy a proměny diplomatické produkce v novověku III., Diplomatika a proměny kulturní krajiny v novověku (1500–1945)*. Praha 2019, s. 99–124, spoluautorka Šárka Steinová.
- Krajina a urbanismus na rukopisných plánech z 18. století: translokační plány židovských obydlí v zemích Koruny české v letech 1727–1728 = Landscape and urbanism in manuscript plans from the 18th century: translocation plans of Jewish settlements in the Lands of the Bohemian Crown from the period of 1727–1728. Praha 2020, 446 s., spoluautorka Šárka Steinová.

Paulusová, Hana

- Identifikátor pro označení a identifikaci papírových dokumentů pomocí rentgenové fluorescence: [užitný vzor]. Praha 2019, spoluautoři Michal Veselý, Petr Dzik, Petr Klusoň, Pavel Krystyník, Lubomír Kubáč, Jiří Akrman, Michal Ďurovič, Klára Drábková, Barbora Benetková, Jan Krejčí, Kateřina Hricková, Štěpán Urbánek a Benjamin Bartl.
- Způsob značení papírových dokumentů a jejich identifikace pomocí rentgenové fluorescence a identifikátor k provádění tohoto způsobu: [patent]. Praha 2019, spoluautoři Michal Veselý, Petr Dzik, Petr Klusoň, Pavel Krystyník, Lubomír Kubáč, Jiří Akrman, Michal Ďurovič, Klára Drábková, Barbora Benetková, Jan Krejčí, Kateřina Hricková, Štěpán Urbánek a Benjamin Bartl.

Paulusová, Kateřina

- Knihovna Zemské vyšší školy hospodářské v Táboře. *Prameny a studie* 65, 2019, s. 251–270.

Pazderová, Alena

- Gli sforzi per convertire Pietro Vok di Rosenberg ossia ciò che non si trova in *Historie rožmberská [Storia dei Rosenberg] di Václav Březan*. *Bollettino dell'Istituto storico ceco di Roma* 12, 2020, s. 151–178.
- *Archiv České koruny: edice faksimilií = Archivum Coronae Regni Bohemiae: editio diplomatum fotografica*. VI/1, 1419–1458. Praha 2020, 187 s., spoluautoři Denko Čumlivski, Jan Vojtíšek

Rechtarik, Martin

- SIARD, možnost archivace relačních databází. *Archivní časopis* 70, 2020, č. 2, s. 128–154.
- CEF Geopreservation Conference, Lublaň 2019: (Mezinárodní konference programu CEF Earchiving o uchování prostorových dat). *Archivní časopis* 70, 2020, č. 3, s. 273–283, spoluautorka Pavlína Nimrichtrová.

Sedláková, Monika

- Arizace v Protektorátu Čechy a Morava se zaměřením na podnikový majetek. In: Pažout, Jaroslav a Kateřina Portmann (eds.): *Ve stínu války*. Praha 2019, s. 122–157.
- [Šustek, Vojtěch. *Atentát na Reinharda Heydricha a druhé stanné právo na území tzv. Protektorátu Čechy a Morava*, sv. 3, *Archiv hlavního města Prahy*. Praha 2019]. *Paginae historiae* 28/1, 2020, s. 385–387.
- Úřady oberlandrátů v systému okupační správy Protektorátu Čechy a Morava a jejich představitelé. Praha 2019, 275 s., spoluautoři Zdeňka Kokošková, Jaroslav Pažout

Steinová, Šárka

- Zahradně-architektonická tvorba na území Křivoklátska v letech 1914–1944. In: Mayerová, Renata a Jan Krško (eds.): *Otázky z historie IV. Křivoklátsko mezi dvěma světy – od šlechtictví ke státu*. Rakovník 2020, s. 123–150.
- Česko-bavorská hranice a proměna krajiny na příkladu zaniklé obce Česká Kubička. In: Ebelová, Ivana (ed.): *Formy a proměny diplomatické produkce v novověku III., Diplomatika a proměny kulturní krajiny v novověku (1500–1945)*. Praha 2019, s. 117–124, spoluautor Filip Paulus.
- Translokační plány židovského osídlení na Moravě z roku 1727–1728 v zrcadle diplomatických dokumentů. In: Ebelová, Ivana (ed.): *Formy a proměny diplomatické produkce v novověku III., Diplomatika a proměny kulturní krajiny v novověku (1500–1945)*. Praha 2019, s. 99–124, spoluautor Filip Paulus.
- Krajina a urbanismus na rukopisných plánech z 18. století: translokační plány židovských obydlí v zemích Koruny české v letech 1727–1728 = Landscape and urbanism in manuscript plans from the 18th century: translocation plans of Jewish settlements in the Lands of the Bohemian Crown from the period of 1727–1728. Praha 2020, 446 s., spoluautor Filip Paulus.

Šepták, Miroslav

- Čtyři vítězové a dva poražení ve vídeňských volbách. *Demokratický střed* [online] 9, 2020, č. 4 [cit. 2020-12-14]. Dostupné z: <https://www.demokratickystred.cz/ctyri-vitezove-dva-porazeni-ve-videnskych-volbach/>
- Dobře promyšlený experiment Sebastiana Kurze. *Demokratický střed* [online] 9, 2020, č. 1 [cit. 2020-12-14]. Dostupné z: <https://www.demokratickystred.cz/dobre-promysleny-experiment-sebastiana-kurze/>
- Heuristicky kvalitně zpracovaná monografie o rakouských dějinách v období 1918–1938. *Paginae historiae* 28/1, 2020, s. 362–365. [Höbelt, Lothar: *Die Erste Republik Österreich (1918–1938)*. Wien 2018, 456 s.].
- Historické souvislosti vzniku rakouské ústavy 1920. *Právněhistorické studie* 50, 2020, č. 3, s. 93–102.
- Kancléři Kurzovi chybí vyzyvatel. *Demokratický střed* [online] 9, 2020, č. 4,

s. 17–18.

- Mezi vznikem republiky a anšlusem: nástin vývoje komunistické strany Rakouska v letech 1918–1938. *Paginae historiae* 28/2, 2020, s. 83–95.
- Na Ibize to začalo, ve Vídni to skončí. *Demokratický střed* [online] 9, 2020, č. 2 [cit. 2020-12-14]. Dostupné z: <https://www.demokratickystred.cz/na-ibize-zacalo-ve-vidni-skonci/>
- Příprava a průběh návštěvy Ericha Bielky v Československu. *Studia Historica Nitriensia* 24, 2020, č. 2, s. 403–414.
- Rakouské Zelené už nebvjí jen kritizovat, chtějí vládnout. *Hospodářské noviny* 64, 2020, č. 5, 8. 1. 2020, s. 10.
- Zdařilá kniha o každodennosti bratislavské umelečké bohémy. *Paginae historiae* 28/1, 2020, s. 375–377. [Vašš, Martin. Bratislavská umelečká bohéma v letech 1920–1945, Univerzita Komenského v Bratislave. Bratislava 2016, 455 s.]
- Zdařilá monografie o životě rakouského kancléře Rudolfa Ramka. *Paginae historiae* 28/1, 2020, s. 369–374. [Schausberger, Franz. Rudolf Ramek 1881–1941, Böhlau. Wien 2017, 916 s.]

Šimůnková, Karolína

- Zur Problematik der elektronischen Archivierung von Volkszählungen 2011 und 2021 in der Tschechischen Republik. In: 23. Tagung des Arbeitskreises Archivierung von Unterlagen aus digitalen Systemen. Praha [2020], s. 177–183, spoluautor Martin Šisler.
- 23. Tagung des Arbeitskreises Archivierung von Unterlagen aus digitalen Systemen: 12. und 13. März 2019, Nationalarchiv Prag. Praha [2020], 254 s., spolueditor Milan Vojáček

Šisler, Martin

- Zur Problematik der elektronischen Archivierung von Volkszählungen 2011 und 2021 in der Tschechischen Republik. In: 23. Tagung des Arbeitskreises Archivierung von Unterlagen aus digitalen Systemen. Praha [2020], s. 177–183, spoluautorka Karolína Šimůnková.

Šlouf, Jakub

- Mimořádný lidový soud v Praze (1945–1948): retribuční jako služební úkol na hraně možností i profesní cti zaměstnanců justice. Praha 2020, 535 s., spoluautorka Daniela Němečková.

Štér, Roman

- Dva českoslovenští vojáci u Kurska. *Válka revue. Speciál, Ocelová bouře u Kurska* 2020, s. 44–45.
- Hrdinové se nekádrují. *Slovanská vzájemnost* 22, 2019, č. 240, s. 6.
- Legendární radista: Vyznamenání Kurta Markoviče. *Válka revue. Speciál, Řády a vyznamenání* 2020, s. 68–69.
- Mor ho!: vyznamenání slovenského státu. *Válka revue. Speciál, Řády a vyzna-*

menání 2020, s. 94–95.

- Na blůze i na krku: způsoby nošení vyznamenání. *Válka revue. Speciál, Řády a vyznamenání 2020*, s. 63–65.
- Nejkrásnější řád světa: Řád bílého lva. *Válka revue. Speciál, Řády a vyznamenání 2020*, s. 44–47.
- Ocenění pro vlastizrádce: sudetská pamětní medaile. *Válka revue. Speciál, Řády a vyznamenání 2020*, s. 25.
- Od přípravného výboru k I. konferenci: k 30. výročí založení Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel. *Zpravodaj 5, 2020*, s. 4–5.
- Od věnců po medaile: dějiny vyznamenání. *Válka revue. Speciál, Řády a vyznamenání 2020*, s. 6–9.
- Po boku Sovětů. *Válka revue. Speciál, Blokáda Leningradu 2020*, s. 44–45.
- Symbol odvahy a statečnosti: čs. válečné kříže. *Válka revue. Speciál, Řády a vyznamenání 2020*, s. 39–41.
- Technické skupiny KSC. *Válka revue 2020*, č. 1–2, s. 42–44.
- Ve službách socialismu: Vyznamenání ČSLA. *Válka revue. Speciál, Řády a vyznamenání 2020*, s. 88–90.
- Veterán dvou válek: Vyznamenání Ludvíka Svobody. *Válka revue. Speciál, Řády a vyznamenání 2020*, s. 50–51.
- Volyňští Češi v československých vojenských jednotkách v SSSR. In: Čonková, Marie: 75. výročí osvobození Československa. *Kryry 2020*, s. 3–4.
- Za vytrpěnou bolest: Purpurové srdce. *Válka revue. Speciál, Řády a vyznamenání 2020*, s. 42–43.
- Češi na Volyni: základní informace. 4., doplněné vyd. Praha 2020, 51 s., spoluautor Miroslav Hofman.
- Historická mapa českého osídlení na Volyni. 2., doplněné a rozšířené vyd. Praha 2020, 42 s., spoluautor Miroslav Hofman

Trnka, Pavel

- The Publishing Activity of the Restored Convent of the Knights of Malta in Prague until the End of the Eighteenth Century. In: Zouhar, Jakub (ed.): *Monastica historia V, Monastic Libraries in East Central and Eastern Europe between the Middle Ages and the Enlightenment*. Brno 2020, s. 294–316.
- Život, dílo a knihovna pražského kazatele Jana Raymunda. *Knihy a dějiny 26, 2019*, č. 1–2, s. 107–130.

Urbánek, Štěpán

- Identifikátor pro označení a identifikaci papírových dokumentů pomocí rentgenové fluorescence: [užitný vzor]. Praha 2019, spoluautoři Michal Veselý, Petr Džik, Petr Klusoň, Pavel Krystyník, Lubomír Kubáč, Jiří Akerman, Michal Ďurovič, Klára Drábková, Barbora Benetková, Jan Krejčí, Kateřina Hricková, Štěpán Urbánek a Benjamin Bartl.

- Způsob značení papírových dokumentů a jejich identifikace pomocí rentgenové fluorescence a identifikátor k provádění tohoto způsobu: [patent]. Praha 2019, spoluautoři Michal Veselý, Petr Dzik, Petr Klusoň, Pavel Krystyník, Lubomír Kubáč, Jiří Akrman, Michal Ďurovič, Klára Drábková, Barbora Benetková, Jan Krejčí, Kateřina Hricková, Štěpán Urbánek a Benjamin Bartl.
- Postup lepení historických voskových pečeti pomocí poly(2-ethyl-2-oxazolinu): [certifikovaná metodika]. Praha 2018, spoluautoři Bronislava Bacílková, Libuše Holakovská, Benjamin Bartl, Jiří Trejbal, Martin Zapletal.
- Voskové směsi pro restaurování historických voskových pečeti: [certifikovaná metodika]. Praha 2020, 32 s., spoluautoři Lenka Bílková, Benjamin Bartl, Martin Zapletal, Libuše Holakovská

Vojáček, Milan

- Der Stand und die Perspektiven der digitalen Archivierung in der Tschechischen Republik. In: 23. Tagung des Arbeitskreises Archivierung von Unterlagen aus digitalen Systemen. Praha [2020], s. 16–20.
- Virtuální archiválie aneb co naznačila karanténa Covid-19. Archivní časopis 70, 2020, č. 2, s. 172–178.
- 23. Tagung des Arbeitskreises Archivierung von Unterlagen aus digitalen Systemen: 12. und 13. März 2019, Nationalarchiv Prag. Praha [2020], 254 s., spolueditorka Karolína Šimůnková.

Vojtíšek, Jan

- Pojetí (politické) společnosti v knížecích zrcadlech z pera Christine de Pizan = Livre du corps de policie, Livre des faits et bonnes meurs du sage roy Charles V a Livre de la paix. In: Císařovská Smítková, Alena (ed.): S knihou v ruce. Praha 2020, s. 26–41.
- Chrudim v době Karla IV. Chrudim 2016. 223 s., spoluautoři Jan Frolík, Jan Musil, David Richter.
- Archiv České koruny: edice faksimilií = Archivum Coronae Regni Bohemiae: editio diplomatum photograpica. VI/1, 1419–1458. Praha 2020, 187 s., spoluautoři Alena Pazderová, Denko Čumlivski.
- Ad mandatum domini Regis: z královské kanceláře a knihovny Václava IV. Praha 2019, 50 s., spoluautoři Renáta Modráková, Milada Svobodová, Lucie Vojtíšková a Jitka Křečková.

Waage, Vladimír

- Obraz krajiny v Hesseliově broumovském urbáři z roku 1676. In: Ebelová, Ivana (ed.): Formy a proměny diplomatické produkce v novověku III., Diplomatika a proměny kulturní krajiny v novověku (1500–1945). Praha 2019, s. 40–76.

Zenklová, Kateřina

- Poutní areál P. Marie Vítězné: 400 let od bitvy na Bílé Hoře: katalog výstavy. Praha 2020, 179 s., spoluautoři Marie Fiřtová, Jitka Křečková, Hedvika Ku-

chařová, Petr Mareš, Petra Pavlíčková, Leoš Zich.

Zich, Leoš

- *Obraz krajiny v diplomatických pramenech 17. a počátku 18. století z fondu Archiv pražského arcibiskupství.* In: Ebelová, Ivana (ed.): *Formy a proměny diplomatické produkce v novověku III., Diplomatika a proměny kulturní krajiny v novověku (1500–1945).* Praha 2019, s. 77–83.
- *Pověřenec pro organizace v protektorátu.* *Paginae historiae* 28/1, 2020, s. 210–235.
- *Soukromé kaple v radonickém vikariátu v poslední čtvrtině 17. století.* *Paginae historiae* 28/1, 2020, s. 130–39.
- *Poutní areál P. Marie Vítězné: 400 let od bitvy na Bílé Hoře: katalog výstavy.* Praha 2020, 179 s., spoluautoři Marie Fírtová, Jitka Křečková, Hedvika Kuchařová, Petr Mareš, Petra Pavlíčková, Kateřina Zenklová.

Zítek, Adam

- „Laskavě prosíme o zatčení...“: politické represe v Polsku po druhé světové válce ve světle snah o emigraci přes ČSR. *Paměť a dějiny* 2020, č. 2, s. 27–36.
- Akce „Železo 10“: případ provokace Státní bezpečnosti v souvislosti s kolektivizací zemědělství. *Paměť a dějiny* 2020, č. 1, s. 79–87.
- *Archivní fond Státní úřad plánovací I.* *Paginae historiae* 28/1, 2020, s. 241–253.
- [Ostapiuk, Michał: *Komendant Bury, Instytut Pamięci Narodowej.* Warszawa 2019, 360 s.]. *Slovanský přehled* 106, 2020, č. 2, s. 368–377.
- *Ohlédnutí za třiceti lety od pádu komunismu: rozhovor s Łukaszem Kamińským, bývalým ředitelem polského Ústavu národní paměti a historikem zabývajícím se polsko-československými vztahy.* *Securitas imperii* 36, 2020, č. 1, s. 276–285.
- *Referát Rudolfa Slánského přednesený na prvním zasedání Informačního byra komunistických a dělnických stran ve Sklářské Porubě dne 23. 9. 1947.* *Paginae historiae* 28/2, 2020, s. 288–314.
- *Sądownictwo w okresie stalinowskim w Czechosłowacji i Polsce w aspekcie porównawczym.* In: *Zbrodnie sądowe latach 1944–1989, Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu* Kielce 2020, s. 19–38.
- *The Volhynian Czechs against communism: an example of anti-communist resistance in Czechoslovakia.* In: *Violent resistance from the Baltics to Central, Eastern and South Eastern Europe 1944–1956.* Wien 2020, s. 172–190.